

Sykepengeutviklingen i 1997.

Rikstrygdeverket

Utredningsavdelingen

Hva skyldes økningen i sykefraværet?

RAPPORT OM SYKEPENGEUTVIKLINGEN I 1997

HVA SKYLDES ØKNINGEN I SYKEFRAVÆRET?

NR. R 9/98

GEIR KOLSTØ
UTREDNINGSAVDELINGEN
OKTOBER 1998

FORORD

Formålet med rapporten er å beskrive utviklingen i sykefraværet fra 1996 til 1997 og å se på mulige årsaker til utviklingen.

I rapporten benyttes 3 ulike innfallsvinkler for å beskrive årsakene til økningen i sykefraværet.

En tradisjonell tilnæringsmåte som baserer seg på endringer i varighet og i påbegynte sykepengetilfeller.

En annen tilnæringsmåte som trekker inn tilstøtende områder i helseaksen, og ser økningen i sykepengeområdet dels som et resultat av bruken på alternative stønadsområder og dels ved å skille ut en gruppe sykepengemottakere, gjengangere i sykepengesystemet. Innenfor denne innfallsvinkelen foretas det en analyse av to grupper, gjengangere og tilbakevandrere.

I den tredje innfallsvinkelen til å forstå hvorfor sykefraværet øker foretas en analyse av sysselsettingens innvirkning på sykefraværet.

I rapportens siste del er det foretatt en analyse av omfanget med aktiv sykmelding etter kjønn og alder. Trygdeetatens satsing på området gjør at man forventer at flere vil få tilbud om å komme over på aktiv sykmelding.

Data for å beskrive og analysere sykepengeutviklingen er hentet fra sykepengeregisteret, attføringsregisteret og utføreregisteret i RTV. Det er videre benyttet tall fra SSBs arbeidskraftsundersøkelse for å korrigere for sysselsettingsutviklingen. Rapporten beskriver utviklingen på nasjonalt nivå, med unntak av en tabell.

Til sist vil jeg takke Steinar Holm for bidrag. Han har vært en god diskusjonspartner i arbeidet med denne rapporten.

Rikstrygdeverket
Oktober 1998

Nanna Stender
Avdelingsdirektør

Drude Berntsen
Avdelingsdirektør

INNHOILDSFORTEGNELSE

0.	SAMMENDRAG.....	1
1.	SYKEPENGEUTVIKLINGEN I 1997.....	6
1.1	Bakgrunn.....	6
2.	SYKEFRAVÆRSUTVIKLINGEN I 1996 OG 1997.....	8
2.1	Erstattede sykepengedager etter alder og kjønn.....	8
3.	ÅRSAKER TIL UTVIKLINGEN.....	10
3.1	Innledning.....	10
3.2	Varigheten.....	10
3.3	Påbegynte sykepengetilfeller.....	13
3.4	Oppsummering.....	14
4.	GJENGANGERE OG TILBAKEVANDRERE.....	16
4.1	Innledning.....	16
4.2	Gjengangere i sykepengeregisteret.....	17
4.3	Gjengangere og tilbakevandrerens betydning for økningen i sykefraværet.....	24
4.4	Oppsummering gjengangere og tilbakevandrere.....	27
5.	SYSSELSETTINGEN OG SYKEFRAVÆRET.....	30
5.1	Innledning.....	30
5.2	Syssetsettingens innvirkning på sykefraværet.....	31
5.3	Oppsummering.....	33
6.	AKTIV SYKMELDING.....	34
6.1	Innledning.....	34
6.2	Omfanget av aktiv sykmelding.....	34
6.3	Hvor går personene som avslutter aktiv sykmelding.....	35
6.4	Oppsummering.....	40

Figur 1 Sykepengetilfeller pr 100 sysselsatte 50-54 år
1995 og pensjonsgivende inntekt

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfeller pr 100 sysselsatte
1995 og 1996 etter alder og pensjonsgivende inntekt

0. SAMMENDRAG

Fra 1996 til 1997 økte antall erstattede sykepengedager med ca 15,3%. For kvinner er økningen ca 16,2%, mens økningen for menn er ca 13,9%. Den refererte økningen er ikke justert for sysselsettingsendringer i perioden.

Med erstattede dager menes dager der folketrygden utbetaler sykepenger. En erstattet dag er en dag med sykepenger til et medlem. Dette gjelder selv om vedkommende er delvis sykmeldt og mottar graderte sykepenger.

Tall for erstattede sykepengedager pr sysselsatt lønnstaker viser følgende økning fra 1996 til 1997: I alt 8,8%, kvinner 8,9%, menn 8,1%.

Målt i erstattede sykepengedager pr sysselsatt lønnstaker ligger vi nå på det høyeste registrerte nivå noensinne hvis vi holder oss til sammenlignbare tall, som har vært utarbeidet siden 1980.

Kvinnens sykkelighet målt som erstattede dager pr sysselsatt lønnstaker øker ytterligere i forhold til menns sykkelighet.

Økningen for både menn og kvinner er sterkest for de eldste aldersgruppene, 40-67 år.

I rapporten er det benyttet tre innfallsvinkler for å beskrive årsakene til økningen i sykefraværet.

Den første er den tradisjonelle innfallsvinkelen. Analysen baserer seg på å studere endring i varighet og i påbegynte sykepengetilfeller innenfor sykepengeområdet. Det foretas oftest sammenligninger mellom 2 tidsperioder.

Vi finner at gjennomsnittlig varighet fra 1996 til 1997 er uforandret. Gjennomsnittlig varighet går noe ned for menn, og øker noe for kvinner.

Økningen i antall sykepengetilfeller fra 1996 til 1997 er massiv innenfor alle varighetsintervaller. Men veksten er relativt sett lavest for de korteste intervallene (0-30 dager) og de lengste (186-249 dager) og (250-). Økningen er spesielt stor innenfor varighetsintervallet fra 12 uker og frem til 26 uker (51-120 dager).

Som et ytterligere supplement til varighetsbegrepet analyseres sykepengetilfeller som går ut hele sykepengeperioden uten stans (250-). Disse tilfellene viser sterk økning fra 1996 til 1997. Det er kvinner som legger beslag på flest antall tilfeller og økningen er også sterkest for kvinner. Differansen mellom menn og kvinner øker således. Det henvises til den andre innfallsvinkelen, gjengangere og tilbakevandrere, som blant annet ivaretar sykepengetilfellene som bruker opp sin sykepenge rett gjennom flere tilfeller. Analysen gir et totalbilde av alle sykepengetilfellene som går til tilgrensede

stønadsområder, rehabiliteringspenger og uførepensjon.

Det måles sterk økning i påbegynte sykepengetilfeller for menn og kvinner fra 1996 til 1997. Begge kjønn med sterkest økning for aldersgruppene 30-39 år og 50-59 år. Kvinner med flere påbegynte sykepengetilfeller enn menn.

I den første innfallsvinkelen til å forstå hvorfor sykefraværet øker finner vi at årsakene til økningen er flere syke (flere påbegynte sykepengetilfeller). Gjennomsnittlig varighet er uendret fra 1996 til 1997 og gir derfor ikke noen forklaring på økning i sykefraværet. De eksisterende forskjeller mellom menn og kvinner forsterkes i måleperioden 1996 til 1997.

Innenfor den andre og nyere innfallsvinkelen, gjengangere og tilbakevandrere, spør vi hva som forårsaker de endringene som måles innenfor den tradisjonelle innfallsvinkelen. Det foretas en analyse av sykepengeutviklingen og vi ser utviklingen på sykepengeområdet i sammenheng med utviklingen innenfor beslektede stønadsområder i helseaksen.

Det foretas en analyse av to grupper, gjengangere og tilbakevandrere:

Gjengangere er:

Personer som er sykmeldt flere ganger, gjengangere i sykepengesystemet. Vår definisjon av gjengangere er personer som er sykmeldt i flere perioder med mindre enn seks måneders mellomrom.

Tilbakevandrere dekker to ulike grupper:

Personer som har avsluttet rehabiliteringspenger/yrkesrettet attføring og som mottar "nye" sykepenger og personer på gradert uførepensjon og deres sykepengebruk.

I denne innfallsvinkelen foretas en analyse av gjengangere.

Til sist spør vi hva gjengangere og tilbakevandrere betyr for økningen i sykefraværet fra 1996 til 1997.

Fra 1993 til 1997 registreres en vekst i antall gjengangere fra ca 51 000 til ca 83 000 personer. Veksten i antall gjengangere i perioden er sterkere enn den generelle økningen i erstattede sykepengedager. Gjengangerandelen etter kjønn og alder skiller seg lite fra gjennomsnittet.

Varigheten for 1 gjengangertilfelle er betydelig høyere enn for gjennomsnittlig varighet for alle sykepengetilfellene. Det kan tyde på at denne gruppen er mer syke enn gjennomsnittet.

Tendensen til at varigheten synker i sammenheng med antall gjengangertilfelle er lik for begge kjønn. Gjennomsnittlig varighet for gjengangere synker frem til 1994 og stiger deretter i 1995 og 1996 for så å synke i 1997. I 1996 og 1997 har kvinner noe lenger varighet på et gjengangeretilfelle enn menn.

Fra 1994 til 1997 måles en tiltakende økning i antall

sykepengetilfeller som bruker opp sin sykepengerett gjennom ett eller flere tilfeller. Utviklingen er såvidt sterk at den får konsekvenser for rehabiliteringspenger og uførepensjon med økt drenering fra sykepengeområdet over til disse stønadsområdene. En avtakende økning i påbegynte sykepengetilfeller i kombinasjon med stor drenering fra sykepengeområdet til andre stønadskapitler vil forholdsvis fort gi redusert sykefravær, men med økt antall uførepensjonister som konsekvens.

Kvinner utvikling med et svært høyt antall sykepengetilfeller som bruker opp sin sykepengerett gjennom ett eller flere tilfeller gjenspeiler den kvinnelige andels økning i sykepengeregisteret. Kvinner økte andel i sykepengekapitlet vil gjennom drenering til andre stønadskapitler gjenfinnes innenfor rehabiliteringspenger og uførekapitlet. Det vil vises ved at andelen kvinner øker innenfor disse stønadsområdene.

Økningen i antall gjengangere fra 1996 til 1997 forklarer ca 50,1% av økningen i erstattede sykepengedager i perioden.

Ca 8,6% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997 skyldes økt bruk av erstattede sykepengedager av personer med avsluttede rehabiliterings/attføringspenger.

Personer på gradert uførepensjon står for ca 1,5% av økningen i erstattede dager fra 1996 til 1997.

Tilsammen forklares ca 60,2% av økningen i erstattede dager med gjengangere, overgang fra rehabiliterings/attføringspenger til "nye" sykepenger og med personer på gradert uførepensjon som forbruker sykepenger i perioden 1996 til 1997.

Trenden fra 1995-1996 er brutt når det gjelder tilbakevandrere, selv om nivået fortsatt befinner seg over 1994. Vi ser at tilbakevandrere, både avsluttede rehabiliterings/attføringspenger og personer på gradert uførepensjon, forklarer mindre av økningen i erstattede sykepengedager i perioden 1996-1997, enn i perioden 1995-1996. Det ser ut som om veksten i tilbakevandrergruppen er i ferd med å kulminere. Det motsatte er imidlertid tilfelle når det gjelder gjengangere. De forklarer mer av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997, enn fra 1995 til 1996.

Hvorfor viser tilbakevandrerne og gjengangere ulikt trendmønster, ved at tilbakevandrerne er i ferd med å kulminere, mens gjengangerne fortsatt viser sterk økning?

Tilbakevandrergruppen påvirkes tilsynelatende ikke så direkte av den sterke sysselsettingsøkningen i perioden som gjengangere. En analyse av endringer på rehabiliteringspengeområdet synes å dokumentere at det skjer en forsinkelse vis a vis tilbakevandrergruppen ved at et større antall personer befinner seg på rehabiliteringspenger. Det får konsekvenser for tilbakevandrergruppen.

AKU-tall 1 halvår 1998 viser i den forbindelse en økning på

2,6% i sysselsatte lønnstakere, noe sterkere enn forutsatt i budsjettet så langt. Under disse forutsetninger vil antallet gjengangere fortsatt forbli høyt, og vi kan få et fortsatt høyt sykefravær for denne gruppen sykmeldte.

Det måles store variasjoner mellom fylkene i veksten i antall sykepengedager som skyldes gjengangere eller tilbakevandrere. Det kan skyldes ulik intensitet i bølge og dreneringseffektene mellom de ulike stønadskapitler i helseaksen i det enkelte fylke, som igjen avhenger av blant annet alderssammensetning og sysselsettingsnivået i det enkelte fylke.

En annen mulig årsak kan være at det enkelte fylke befinner seg på ulikt gjenganger og tilbakevandrer nivå.

For bedre å forstå bølge og dreneringseffektene i og mellom sykepengebruk, rehabiliteringspenge/yrkesrettet attføring og uførepensjon i det enkelte fylke og derved også på nasjonalt nivå bør man anlegge en historisk innfallsvinkel for å fange opp endringsnivå og endringstakt til gjengangere og tilbakevandrere over tid. Analysen i denne rapporten bør utvides i tid for bedre å studere endringene som finner sted i og mellom de ulike kapitler i helseaksen.

I noen tid fremover vil en kunne regne med fortsatt høyt sykepengebruk for gjengangere og tilbakevandrere, med forbehold om drenering over til andre ytelser (rehabiliteringspenge og uførepensjon), og ved at arbeidsmarkedet fortsatt gir dem mulighet i form av høy sysselsetting.

Innenfor den tredje innfallsvinkelen til å forstå hvorfor sykefraværet øker foretas en analyse av sysselsettingens innvirkning på sykefraværet. Vi spør hvorledes økt sysselsetting innvirker på sykefraværet?

Vi finner at endring i antall sysselsatte gir flere sykepengetilfelle pr 100 sysselsatte. Denne utviklingen er beskrevet i rapport nr 5/98 hvor en foretok en sammenligning mellom 1993 og 1995. Våre data viser at denne utviklingen fortsetter i 1996. Den omfatter begge kjønn, alle aldersgrupper og inntektsintervall. Vi ser en topp i sykepengetilfellene rundt 4,0-4,5 G, som deretter viser en fallende kurve. Forklaringen på dette er fortsatt økt gjengangerfrekvens. Fortsatt økt sysselsetting gir økt antall gjengangertilfeller og derved flere sykepengetilfeller pr 100 sysselsatte. Analysen dokumenterer den nære sammenhengen mellom sykefraværnsnivå og sysselsettingsnivå. Seleksjonshypotesen gis derved betydelig støtte. I henhold til seleksjonshypotesen vil personer med svak helse komme inn i arbeidsstyrken under en høykonjunktur og derved ha høyere sykefravær enn resten av arbeidsstyrken.

Utfordringen videre blir blant annet å dokumentere hvorvidt det generelle sykefraværet, og ikke bare gjengangere, påvirkes av sammenhengen mellom arbeidsmarkedet og sykefravær.

Til sist i rapporten er det foretatt en analyse av sykepenge

ved arbeidstrening/bedriftsintern attføring, såkalt aktiv sykmelding. Trygdeetaten har som et delmål å øke bruken av aktiv sykmelding innenfor området oppfølging av sykmeldte.

Vi registrerer sterk økning i antall personer som tar ordningen med aktiv sykmelding i bruk fra 1995 til 1997.

Fordelingen mellom kjønn, viser at flest kvinner tar aktiv sykmelding i bruk, ca 59% i 1997. Dette gjenspeiler forholdet mellom menn og kvinner i sykepengeregisteret og forteller ikke noe om en spesiell satsing mot kvinner som gruppe.

Økningen i bruken av aktiv sykmelding fra 1995 til 1997 er spesielt sterk for aldersgruppene 30-39 år og 40-49 år for begge kjønn.

Uoppgittkategorien øker fra 1995 til 1997. Det kan bety at aktiv sykmelding gir muligheter på arbeidsmarkedet, ved at den sykmeldte etter en periode på aktiv sykmelding blir friskmeldt og går tilbake til sin arbeidsgiver og over på full lønn igjen. Data er her for usikre til å trekke en konklusjon.

Vi gjenfinner andelsmessig flere på nye sykepenger. Utviklingen er lik for begge kjønn. For yrkesrettet attføring, rehabiliteringspenger, ventetid måles en andelsmessig reduksjon, mens uførekategoriene er andelsmessig nokså stabile. Dette kan være et uttrykk for at oppfølgingen starter tidligere.

Del 1. SYKEPENGEUTVIKLINGEN I 1997

1.1 Bakgrunn

Økningen i sykepengeutgiftene mot slutten av 1994 med fortsatt økning i 1995 og 1996 gjør at det er behov for å vite mer om hva som forårsaker utviklingen.

I denne rapporten benyttes tre innfallsvinkler for å beskrive årsakene til økningen i sykefraværet.

Innenfor den tradisjonelle innfallsvinklen foretas en beskrivelse og analyse av året 1997 gjennom å studere erstattede dager pr. sysselsatt lønnstaker etter alder og kjønn og ved å foreta en sammenligning med 1996. Videre studeres årsaker til utviklingen gjennom å foreta en analyse av fraværet etter gjennomsnittlig varighet, ulike varighetsintervall og etter hvor mange avsluttede sykepengetilfeller som går ut hele sykepengeperioden uten stans. Det foretas også en analyse av påbegynte sykepengetilfeller med sammenligning av utviklingen i 1997 med 1996 etter kjønn og alder.

Analysen ovenfor representerer en tradisjonell tilnæringsmåte for å forklare årsaker til endringer i sykefravær. Disse analysene dekker som oftest mer kortsiktige budsjettmessige behov en har for å forstå endringer i sykefraværet, og hvor det oftest blir foretatt sammenligninger mellom to år.

Denne tilnæringsmåten innehar imidlertid begrensninger når en skal forstå dynamikken i sykepengeordningen. Skal en forstå utviklingen innenfor sykepengeområdet må en i analysen av årsaker også trekke inn utviklingen på tilgrensende stønadsområder. I tillegg bør utviklingen studeres over et lengre tidsrom.

Den andre og nye innfallsvinkelen trekker inn tilstøtende områder i helseaksen (10-12). Vi ser økningen på sykepengeområdet dels som et resultat av bruken av alternative stønadsområder (rehabiliterings/attføringspenger/uførepensjon) og dels ved å skille ut en gruppe sykepengemottakere, gjengangere i sykepengesystemet. Analysen omfatter dermed tilsammen tre ulike grupper.

Den første gruppen er personer som er sykmeldte flere ganger, gjengangere i sykepengesystemet.

Den andre gruppen er personer som har avsluttet rehabiliteringspenger/yrkesrettet attføring og som mottar "nye" sykepenger, tilbakevandrer til sykepengesystemet.

Den tredje gruppen er personer på gradert uførepensjon og deres sykepengebruk.

Analysen av gjengangere i sykepengesystemet og av personer som har avsluttet rehabiliteringspenger/yrkesrettet attføring er en

videreføring av funn presentert i basisrapporten for 1997.

Analysene av gjengangere, tilbakevandrere og personer på gradert uførepensjon som mottar sykepenger kan gi ny kunnskap om disse gruppene av sykepengemottakere og samspillet mellom de ulike stønadsordninger innenfor helseaksen.

Den tredje innfallsvinklen tar kort opp forholdet mellom sysselsetting og syefravær. Analysen er en videreføring av RTV-rapport 5/98. Det sentrale spørsmål er hvorledes økt sysselsetting innvirker på sykefraværet.

I rapportens siste del kartlegges omfanget av aktiv sykmelding. Vi spør hva som skjer med personene etter at de avsluttet aktiv sykmelding, og på hvilke stønadsordninger vi eventuelt gjenfinner dem. Aktiv sykmelding er som kjent en sentral indikator i arbeidet med oppfølging av sykmeldte.

Del 2. Sykefraværsutviklingen i 1996 og 1997

I dette kapitlet foretas en beskrivelse av sykefraværsutviklingen målt som erstattede sykepengedager, som er folketrygdfinansierte sykepengedager.

Statistikken viser sykefravær erstattet med sykepenger, eller mengde utbetalte sykepenger i antall dager. Syke personer i arbeid eller sykdom hos personer utenfor arbeidsstyrken er ikke med i statistikken. Sykelighet er noe annet enn sykefravær.

Det er sykefraværet for personer som er i arbeid som måles. Variasjoner i sykelighet i hele befolkningen kan derfor ikke leses ut av sykepengestatistikken.

2.1 Erstattede sykepengedager* etter alder og kjønn

Tabell 1.
Erstattede dager pr. sysselsatt lønnstaker etter alder og kjønn**

Alder	Antall dager I alt		Antall dager Kvinner		Antall dager Menn	
	1996	1997	1996	1997	1996	1997
I alt	9,81	10,67	12,30	13,39	7,52	8,13
16-19	0,91	1,13	0,89	1,15	0,90	1,16
20-29	6,50	7,08	8,61	9,74	4,60	4,84
30-39	8,93	9,55	11,54	12,35	6,57	7,00
40-49	9,81	10,95	12,38	13,46	7,43	8,37
50-59	13,48	14,61	16,68	17,97	10,55	11,50
60-67	22,29	24,18	25,54	27,45	19,45	21,32

I alt 1996=17 442 536, Kvinner=10 434 005, Menn=7 008 531

I alt 1997=20 110 734, Kvinner=12 125 163, Menn=7 985 571

*Økningen i tallet på registretre sykepengedager fra 1996 til 1997 skyldes for endel (ca 2 prosentenheter) overgang fra statsoppgjøret (Posten og Trafikkdelen i NSB). De ansatte her er plassert på den ordinære sysselsettingsveksten ved utrekning av sykepengedager pr sysselsatt

**Tall for erstattede dager i 1997 er for høye sammenlignet med regnskapstall samme periode. Årsaken antas å være konvertering fra nor-trygd til info-trygd. Korrigerert for regnskapstall anslås økningen i erstattede dager i alt og for menn og kvinner til å ligge ca 1-2% for høyt. Noe anslag lar seg vanskelig gjøre for fylker. I denne rapporten benyttes erstattede dager for 1997 uten å foreta anslagsmessige endringer.

Innledningsvis vil vi peke på noen forhold som vanskeliggjør direkte sammenligning av menn og kvinner i tabellen. For aldersgruppen 20-29 år inkluderer AKU-tall vernepliktige, ca 20 000-25 000 personer, sammenligning menn og kvinner blir "gunstig" for menn fordi vernepliktige ikke har rett på sykepenger. Sykefravær i forbindelse med svangerskap gjør

sammenligning mellom kjønn enda vanskeligere, da ca 25% av forskjellen mellom menn og kvinners sykefravær totalt kan relateres til sykefravær i forbindelse med svangerskap. Forhold knyttet til helse og sysselsetting gjør videre at kvinnelig og mannlig sykefravær i en viss utstrekning bør forstås separat. Det går imidlertid utenfor vårt anliggende med denne rapporten.

Tallet på sysselsatte lønnstakere i tabellen er hentet fra SSBs arbeidskraftundersøkelse. Data er skjønnsmessig korrigert for statsansatte. I tabellen benyttes erstattede sykepengedager som er folketrygdfinansierte sykepengedager. De to første ukene betales som kjent av arbeidsgiver (16 dager fra 1.4.1998).

Det måles en økning i erstattede sykepengedager i alt fra 1996 til 1997 på ca 15,3, for kvinner er økningen 16,2%, mens økningen for menn er ca 13,9%. Den refererte økningen er ikke justert for sysselsettingsendringer i perioden.

I tabellen justeres det for utviklingen i sykefraværet med sysselsettingsendringer i perioden.

De korrigerte tall for sykepengedager pr sysselsatt lønnstaker gir følgende økning fra 1996 til 1997: I alt 8,8, kvinner 8,9% og menn 8,1%. Kvinners sykелighet målt som erstattede dager pr. sysselsatt lønnstaker øker ytterligere i forhold til menns sykелighet, målt som erstattede dager pr sysselsatt lønnstaker. Tendensen fra 1995-1996 forsterkes ytterligere i perioden fra 1996 til 1997. Erstattede dager pr. sysselsatt lønnstaker i alt har nå passert hittil høyeste registrerte nivå (1988) for sykepengedager pr sysselsatt lønnstaker med 3%. Kvinner ligger 8,6% over 1988 nivået, menn 7% under 1988 nivået. Det skyldes at økningen i sysselsettingen for kvinner er sterkere enn for menn i denne perioden.

Tabellen viser økning i erstattede dager pr. sysselsatt lønnstaker i alt for alle aldersgrupper. Økningen er sterkest for de eldste aldersgruppene 40-67 år.

For kvinner øker også erstattede dager pr. sysselsatt lønnstaker for alle aldersgrupper. Økningen er sterkest for aldersgruppene 40-67 år.

For menn øker også erstattede dager pr. sysselsatt lønnstaker for alle aldersgrupper. Økningen er også her sterkest for aldersgruppen 40-67 år.

Vi skal nå se nærmere på mulige årsaker til økningen i sykefraværet fra 1996 til 1997.

Del 3. Årsaker til utviklingen

I dette kapitlet foretas det en analyse av varigheten av avsluttede sykepengetilfeller og av påbegynte sykepengetilfeller.

3.1 Innledning

Økningen i sykefraværet som registeres i tabell 1 kan skyldes endringer i lengden av fraværene, flere syke eller en kombinasjon med både økt sykefraværslengde og flere syke. I første del av analysen ser vi nærmere på disse mulige årsakene.

Det blir foretatt en analyse av årsaker til økt sykefravær gjennom å studere fravær etter varighet og etter antall påbegynte sykepengetilfeller. Hensikten er å kunne gi en vurdering av hvilke av disse faktorene som kan forklare økningen i sykefraværet, målt som erstattede dager pr. sysselsatt.

Dette er den første innfallsvinkelen til å forstå økningen i sykefraværet.

Følgende problemstilling skal besvares:

Skyldes økningen i sykefraværet endringer i lengden av fraværene, flere syke eller en kombinasjon av disse faktorene?

3.2 Varigheten

Varighetsbegrepet som brukes tar sitt utgangspunkt i at sykepengedager=5 dager pr.uke. Målingene omfatter avsluttede tilfeller registrert avsluttet i det aktuelle år.

Tabell 2.

Gjennomsnittlig varighet, avsluttede sykepengetilfeller etter kjønn og aldersgrupper, arbeidstakere i arbeid

Aldersgrupper	I alt		Menn		Kvinner	
	1996	1997	1996	1997	1996	1997
16-19	23,6	22,7	22,9	21,2	24,4	24,4
20-29	39,2	39,3	37,5	36,9	40,3	40,9
30-39	42,7	43,2	41,7	41,8	43,3	44,2
40-49	46,5	46,5	46,5	46,1	46,6	46,8
50-59	55,0	54,3	55,5	54,5	54,7	54,2
60-66	79,4	79,3	83,0	83,6	76,4	75,9
I alt	48,5	48,5	48,6	48,2	48,4	48,6

Gjennomsnittlig varighet er uforandret fra 1996 til 1997. Gjennomsnittlig varighet reduseres for menn, men øker tilsvarende for kvinner.

For menn måles økt varighet for aldersgruppene 30-39 år og 60-66 år. For kvinner måles økt varighet for aldersgruppene 20-29 år, 30-39 år og 40-49 år.

For de andre aldersgruppene registreres nedgang eller uforandret varighet.

Gjennomsnittlig varighet er uforandret fra 1996 til 1997 og er altså ikke en årsak til økningen som måles i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997.

I neste tabell ser vi nærmere på varigheten og hvorledes vridninger opptrer i forholdet mellom "korte" og "lange" sykepengetilfeller. Tabellen viser hvordan antall sykepengetilfeller fordeler seg innenfor ulike varighetsintervall i samme tidsperiode.

Tabell 3.

Antall sykepengetilfeller etter ulike varighetsintervall 1996 og 1997, avsluttede tilfeller, arbeidstakere i arbeid

Antall dager	1996		1997	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
0-30	188 276	61,00	233 069	60,00
31-50	38 899	12,60	50 457	12,99
51-120	42 719	13,84	57 243	14,74
121-185	13 226	4,29	17 068	4,39
186-249	10 783	3,49	13 497	3,47
250-	14 737	4,77	17 114	4,41
I alt	308 640	100	388 448	100

Som tidligere nevnt er 5 dager en uke. 0-30 dager er derfor sykefraværet frem til 8 uker, 31-50 dager er sykefraværet videre frem til 12 uker, 51-120 dager er sykefraværet frem til 26 uker, 121-185 dager er sykfraværet frem til 37 uke (3/4 år), 186-249 dager er sykefraværet frem til 51 uker+4 dager, mens 250 dager er 52 uker (sykepengetilfeller som går ut hele perioden uten stans)

Antall sykepengetilfeller etter ulike varighetsintervall øker fra 1996 til 1997 innenfor alle varighetsintervallene. Men veksten er relativt sett lavest for de korteste varighetsintervallene (0-30 dager) og de lengste varighetsintervallene (186-249 dager) og (250-).

Den andelsmessige økningen i perioden er sterkest for sykepengetilfellene fra 31-120 dager. Sykepengetilfellene fra 12 til 26 uker (51-120 dager) har den sterkeste andelsmessige økningen i perioden.

Tabellen viser at økningen i antall sykepengetilfeller fra 1996 til 1997 er massiv nær sagt innenfor alle varighetsintervall, med spesielt stor økning innenfor varighetsintervallet fra 12 til 26 uker (51-120 dager).

Som et ytterligere supplement til varighetsbegrepet vil en i neste tabell studere sykepengetilfeller etter kjønn som går ut hele sykepengeperioden. Analysen omfatter bare de som går ut hele sykepengeperioden uten stans. Analysen av "gjengangere og tilbakevandrere" i neste kapittel omfatter også de sykepengetilfeller som går ut hele sykepengeperioden med flere sykepengeperioder.

Tabell 4.
Avsluttede sykepengetilfeller som går ut hele sykepengeperioden* 1994, 1995, 1996 og 1997 etter kjønn. Arbeidstakere i arbeid. Absolutte tall

periode	Menn og kvinner		Menn		Kvinner	
	I alt	Herav maks varighet	I alt	Herav maks varighet	I alt	Herav maks Varighet
1994	254 666	13 144	103 240	6 146	151 424	6 998
1995	281 936	13 079	113 224	5 911	168 712	7 168
1996	308 637	14 735	123 598	6 638	185 039	8 097
1997	388 448	17 114	156 412	7 746	232 036	9 368

*Sykepengeperioden omfatter bare sykepengetilfeller som går 250 dager uten stans. Data omfatter årsregistre, sykepengeregistre for 1994, 1995, 1996 og 1997

Av tabellen fremkommer en økning i antall sykepengetilfeller fra 1994 til 1997 for gruppen i alt, menn og kvinner. Økningen i antall sykepengetilfeller er større for kvinner enn menn i perioden. Differansen mellom menn og kvinner øker således. I 1994 var differansen mellom menn og kvinner 48 184 sykepengetilfeller, i 1997 er differansen økt til 75 624 sykepengetilfeller.

Antall sykepengetilfeller som går ut hele sykepengeperioden uten stans øker fra 1994 til 1997 for gruppen i alt, menn og kvinner.

Differansen mellom menn og kvinner i antall tilfeller som går ut hele sykepengeperioden uten stans øker fra 852 i 1994 til 1622 i 1997. Det er kvinner som legger beslag på flest antall sykepengetilfeller.

I neste avsnitt ser vi om påbegynte tilfeller kan være en medvirkende årsak til økningen i erstattede sykepengedager.

3.3 Påbegynte sykepengetilfeller

Det presenteres tall for påbegynte sykepengetilfeller 1996 og 1997.

Tabell 5.**Antall påbegynte tilfeller 1996 og 1997****etter kjønn og alder, arbeidstakere i arbeid, absolutte tall**

Alders grupper	Antall påbegynte tilfeller 1996			Antall påbegynte tilfeller 1997		
	I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
I alt	341 445	203 945	137 500	385 893	230 174	155 719
16-19	2 552	1 215	1 337	3 686	1 788	1 898
20-29	66 121	40 181	25 940	73 695	44 242	29 453
30-39	90 283	54 198	36 085	102 320	61 171	41 149
40-49	86 609	52 579	34 030	96 847	58 863	37 984
50-59	69 876	41 432	28 444	80 941	48 371	32 570
60-	26 004	14 340	11 664	28 404	15 739	12 665

Det måles økning i påbegynte sykepengetilfeller i alt og for begge kjønn fra 1996 til 1997.

Siden gjennomsnittlig varighet er uendret er det økningen i påbegynte sykepengetilfeller som forklarer veksten som registreres i erstattede sykepengedager for 1997.

Påbegynte sykepengetilfeller øker for alle aldergrupper. Begge kjønn registreres med en sterk økning for aldersgruppene 30-39 år, 40-49 år og 50-59 år.

3.4 Oppsummering

Økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997 er forårsaket av flere påbegynte sykepengetilfeller. Gjennomsnittlig varighet er uendret fra 1996 til 1997. Menneses varighet reduseres, mens kvinnenenes varighet fortsatt øker.

Vi registrerer at økningen i sykefraværet fortsatt er sterkere hos kvinner enn menn. Flere kvinner enn menn går ut hele sykepengeperioden i måleperioden. De eksisterende forskjeller mellom menn og kvinner forsterkes ytterligere.

Uendret gjennomsnittlig varighet fra 1996 til 1997 sammen med en sterk økning i antall påbegynte sykepengetilfeller kan ha flere årsaker.

Uendret gjennomsnittlig varighet kan skyldes drenering fra sykepengekapitlet til stønadskapitlene rehabiliteringspenger og uføreområdet. Uendret varighet kan også skyldes flere påbegynte sykepengetilfeller som kan gi kortere gjennomsnittlig varighet. Vi vil komme nærmere inn på disse spørsmålene i neste kapittel, gjengangere og tilbakevandrere.

Forklaringer på økt sykefravær er til nå funnet ved å lete etter årsaker til endring i sykefraværet i det aktuelle året

endringen har funnet sted. Årsakene til økningen i sykefraværet forklares under disse forutsetninger med flere syke og at kvinnene fortsatt er lenger sykmeldte. Men hva som forårsaker disse endringene og om årsakene finnes innenfor trygdens stønadsområder eller utenfor trygdens direkte påvirkningsmuligheter står ubesvart. For å nærme oss disse spørsmålene vil vi i de neste avsnitt bevege oss utenfor mer tradisjonelle måter å forstå sykefraværet på gjennom å utvide analysen av sykepengekapitlet i tid og ved å se utviklingen på sykepengeområdet i sammenheng med utviklingen innenfor beslektede stønadsområder i helseaksen "8-10-12".

Vi starter analysen ved å stille følgende spørsmål:

Det er altså flere som blir syke, men er dette nye syke eller gjengangere, og er det i så tilfelle forskjell mellom kjønn og ulike aldersgrupper?

For å besvare disse og andre spørsmål vil vi i neste kapittel foreta en analyse av gjengangere og tilbakevandrere til sykepenger fra tilgrensende stønadsområder.

Del 4. GJENGANGERE OG TILBAKEVANDRERE

4.1 Innledning

I den andre innfallsvinkelen til å beskrive årsakene til økningen i sykefraværet sees de helserelaterte ytelsene sykepenger, rehabiliteringspenger/yrkesrettet attføring og uførepensjon (8-10-12) i sammenheng.

Følgende problemstilling skal besvares:

I hvor stor grad skyldes økningen i sykefraværet, målt som erstattede dager, gjengangere eller tilbakevandrere?

Tradisjonelt har en forsøkt å finne forklaringer på registrerte endringer innenfor sykepengeområdet. Det foretas da sammenligninger mellom fylker og trygdekontor. Det har imidlertid vist seg vanskelig å forklare de oppståtte endringene gjennom bare å fokusere på sykepengeområdet.

Det er en nær sammenheng mellom de helserelaterte ytelsene og for å forstå vekst eller reduksjon innenfor den enkelte stønadsordning bør man se disse i sammenheng. Tross ny kunnskap om klientenes vandring i og mellom det enkelte stønadsområde er det paradoksalt at det trygdefaglig og i budsjettssammenheng oftest bare fokuseres på et stønadsområde. Det har nok sammenheng med ulike og kompliserte regelverk innenfor det enkelte stønadsområde i helseaksen, samt hvorledes arbeidet rundt det enkelte stønadsområde er organisert.

Gjennom å studere stønadskapitlene 8-10-12 i sammenheng kan en over tid gis innblikk i hvorledes ulike drenerings og bølgeeffekter influerer det enkelte stønadskapittel innenfor de helserelaterte ytelsene. I dette perspektivet vil drenering fra sykepengekapitlet og over til uførepensjon være et aktuelt perspektiv, som vi kort berører i dette avsnittet av rapporten. Perspektivet vil også kunne gi ny kunnskap om arbeidet knyttet til oppfølging av sykmeldte, blant annet kan data brytes ned på fylker og kommuner og ved å studere utviklingen over tid.

Det er snakk om et redskap for å forstå endring innenfor de helserelaterte stønadsområdene og kanskje om en mer hensiktsmessig forståelsesramme for etaten i arbeidet med oppfølging av sykmeldte. Det siste ligger utenfor rapportens rammer. I denne rapporten studeres utviklingen på nasjonalt nivå, med unntak av 1 tabell som tydeliggjør at bølge og dreneringseffektene i og mellom stønadskapitlene i helseaksem opptrer med ulik intensitet i de enkelte fylker.

En stønadsmottaker kan være inntil 1 år på sykepenger, enten gjennom sammenhengende perioder eller med flere perioder med mindre enn 6 måneders mellomrom. Etter 1 år med sykepenger kan det tilstås rehabiliteringspenger i normalt inntil 1 år, yrkesrettet attføring eller uførepensjon om helsetilstanden er såvidt svekket at det allerede er klart at ervervsevnen er varig nedsatt med mer enn 50%. Fra rehabiliteringspenger kan en

blant annet gå tilbake i arbeid, over til yrkesrettet attføring og uførepensjon.

Analysene som foretas er en fortsettelse og utdyping av funn i basisrapport 1996 og 1997, RTV-Notat 1/96 Sykepengeutviklingen i 1995 og RTV-Rapport 7/97 Rapport om sykepengeutviklingen i 1997.

Gjengangere er i vår definisjon personer som er sykmeldt i flere perioder med mindre enn seks måneders mellomrom.

Tilbakevandrere omfattes av to grupper:

- 1) Personer som har avsluttet rehabiliteringspenger/yrkesrettet attføring og som mottar "nye" sykepenger.
- 2) Personer med gradert uførepensjon og deres sykepengebruk influerer også veksten i sykepengekapitlet. Derfor foretas det en analyse av deres sykepengebruk i aktuelle periode.

I de neste tabeller foretas det analyser av personer som blir gjengangere eller tilbakevandrere i sykepengeregisteret.

I dette avsnittet fokuseres det spesielt på gjengangere for å se hva som kjennetegner denne gruppen sykepengemottakere.

Det foretas en samlet analyse av hva gjengangere og tilbakevandrere betyr for økningen i sykefraværet, målt som erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997. Det er vårt siktemål å forklare økningen i sykefraværet.

4.2 Gjengangere i sykepengeregisteret

Vi minner om vår definisjon av gjengersykmeldte = En gjenganger er en person som er sykmeldt mer enn 1 gang med mindre enn 6 måneder mellom sykepengetilfellene.

Tabell 6.

Erstattede sykepengedager i alt og erstattede sykepengedager brukt av gjengangere. Arbeidstakere i arbeid 1991-1997

År	Antall gjengangere (personer)	Prosent endring	Antall erstattede sykepengedager for gjengangere (1000)	Prosent endring	Antall erstattede sykepengedager totalt (1000)	Prosent endring
1991	58 373		4 742		15 763	
1992	54 655	-6,4	4 446	-6,2	14 963	-5,1
1993	51 714	-5,4	4 117	-7,4	13 954	-6,7
1994	53 730	3,9	4 201	2,0	13 644	-2,2
1995	60 503	12,6	4 782	13,8	15 008	10,0
1996	70 050	15,8	5 853	22,4	17 444	16,2
1997	83 628	19,4	7 194	22,9	20 081	15,1

Det registeres en vekst i antall gjengangere fra ca 51 000 til ca 83 000 fra 1993 til 1997. I perioden fra 1994 til 1997 registeres det også en generell økning i erstattede sykepengedager. Av tabellen fremgår det at veksten i antall gjengangere er sterkere i denne perioden enn den generelle økningen i erstattede sykepengedager. Gjengangere bidrar derfor sterkt til økningen som måles i erstattede dager fra 1996 til 1997.

Adskiller gjengangere seg fra resten av sykepengekaptilet, når det gjelder alder og kjønn?

Vi har tidligere (basisrapport 1997) dokumentert at gjengangere adskiller seg lite fra gjennomsnittet i diagnosebruk, alder og kjønn, men foretar likevel denne analysen, blant annet av hensyn til det økte fokus på kvinners helse og sykefravær. Vi tar utgangspunkt i forrige tabell og ser hvorledes antall gjengangere fordeler seg etter kjønn og alder for året 1997.

Tabell 1 som viser økningen i erstattede sykepengedager pr sysselsatt lønnstaker, viser at erstattede sykepengedager fordelt etter kjønn er ca 60% for kvinner og ca 40% for menn.

Tabell 7.
Gjengangere fordelt etter alder og kjønn for året 1997

Alder	Gjengangere i alt	Gjengangere menn	Gjengangere kvinner
I alt	83 628	32 408	51 220
16-29	15 335	6 003	9 332
30-39	21 894	8 819	13 075
40-49	21 173	7 749	13 424
50-54	10 747	3 902	6 845
55-59	7 710	3 070	4 640
60-64	5 562	2 374	3 188
65-66	1 207	491	716

Av tabellen ser vi at andelen kvinner som registeres som gjengangere ligger på ca 61% av gjengangere i alt. Gjengangerandelen fordelt etter kjønn og alder adskiller seg lite fra gjennomsnittet.

Tabell 8.
Gjennomsnittlig varighet for gjengangere 1991-1997, fordelt etter gjengangertilfelle

Gjenganger tilfelle	Gjennom snittlig varighet 1991	Gjennom snittlig varighet 1992	Gjennom snittlig varighet 1993	Gjennom snittlig varighet 1994	Gjennom snittlig varighet 1995	Gjennom snittlig varighet 1996	Gjennom snittlig varighet 1997
1	69,1	69,9	68,7	63,7	64,4	66,4	64,3
2	41,5	40,1	38,9	38,2	39,2	42,2	41,2
3	31,8	32,2	30,5	31,9	32,4	35,0	34,6
4	24,6	25,1	25,9	21,9	23,4	26,4	26,7
5	17,4	19,1	19,1	15,7	20,3	17,9	15,6

Varigheten for 1 gjengangertilfelle er betydelig høyere enn for gjennomsnittlig varighet for alle sykepengetilfeller. Det henvises til tabell 2 som beskriver varigheten for alle sykepengetilfellene.

Høyere gjennomsnittlig varighet hos gjengangere for 1 gjengangertilfelle kan tyde på at denne gruppen er mer syke enn gjennomsnittet.

Gjennomsnittlig varighet for gjengangere synker frem til 1994 og stiger deretter i 1995 og 1996 for så å synke i 1997, med unntak for kategori 4 gjengangertilfelle som viser en svak økning.

Det er interessant at gjennomsnittlig varighet synker for gjengangere i 1997, mens gjennomsnittlig varighet for alle sykepengetilfellene i tabell 2 er uforandret.

Tabell 9.

Gjennomsnittlig varighet for gjengangere menn 1991-1997, fordelt etter gjengangertilfelle

Gjenganger tilfelle	Gjennomsnittlig varighet Menn 1991	Gjennomsnittlig varighet Menn 1992	Gjennomsnittlig varighet Menn 1993	Gjennomsnittlig varighet Menn 1994	Gjennomsnittlig varighet Menn 1995	Gjennomsnittlig varighet Menn 1996	Gjennomsnittlig varighet Menn 1997
1	70,5	71,3	69,1	63,8	63,1	65,4	63,5
2	41,5	39,4	37,7	37,0	38,2	41,4	41,3
3	31,3	31,4	30,5	28,6	29,6	33,1	34,1
4	22,1	25,5	24,7	22,0	22,8	26,1	26,2
5	12,9	19,2	14,2	16,5	21,5	19,4	15,0

Varigheten for 1 gjengangertilfelle er høyere enn gjennomsnittlig varighet for alle sykepengene.

Varigheten for 1 gjengangertilfelle menn stiger fra 1995 til 1996 for så å reduseres i 1997.

I 1996 og 1997 har menn kortere varighet for 1 gjengangertilfelle enn kvinner, Det er samme tendens som for gjennomsnittlig varighet for alle sykepengene. For gjennomsnittlig varighet for alle sykepengedagene (tabell 2) registreres det redusert gjennomsnittlig varighet for menn, mens det for kvinner måles en økning.

Det henvises til dreneringsdiskusjonen i forrige tabell. Det kan tyde på at det skjer en drenering fra sykepenge over til andre stønadskapitler i helseaksen.

Tendensen til at varigheten synker i sammenheng med antall gjengangerertilfelle er lik for begge kjønn.

Tabell 10.

Gjennomsnittlig varighet for gjengangere kvinner 1991-1997, fordelt etter gjengangertilfelle

Gjenganger tilfelle	Gjennomsnittlig varighet Kvinner 1991	Gjennomsnittlig varighet Kvinner 1992	Gjennomsnittlig varighet Kvinner 1993	Gjennomsnittlig varighet Kvinner 1994	Gjennomsnittlig varighet Kvinner 1995	Gjennomsnittlig varighet Kvinner 1996	Gjennomsnittlig varighet Kvinner 1997
1	67,3	68,0	67,5	62,8	64,4	66,1	64,8
2	40,1	39,0	38,1	37,6	38,5	41,0	41,1
3	30,5	31,2	28,5	32,6	32,7	34,9	34,9
4	25,4	23,3	25,5	19,6	22,7	24,8	27,0
5	20,8	18,2	11,6	13,8	19,0	15,1	15,9

Varigheten for 1 gjengangertilfelle er høyere enn gjennomsnittlig varighet for alle sykepengene.

Varigheten for 1 gjengangertilfelle stiger fra 1995 til 1996 for så å reduseres i 1997.

I 1996 og 1997 har kvinner lenger varighet for 1 gjengangertilfelle enn menn, som er samme tendens som for gjennomsnittlig varighet totalt sett. For gjennomsnittlig varighet for alle sykepengedagene (tabell 2) registreres det redusert gjennomsnittlig varighet for menn, mens det for kvinner måles en økning.

Tendensen til at varigheten synker i sammenheng med antall gjengangertilfelle er lik for begge kjønn.

Tabell 11.

Sykepengetilfeller* som har brukt opp sin sykepengerett gjennom ett eller flere sykepengetilfeller i perioden 1991-1997. Arbeidstakere i arbeid

Sykepengetilfeller med oppbrukt sykepengerett	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
1 tilfelle **	19 151	18 318	16 296	14 487	14 599	17 137	19 945
2 tilfelle	8 294	8 158	7 225	6 491	7 226	8 382	9 519
3 eller flere tilfelle	1 413	1 378	1 192	1 216	1 612	2 034	3 163
I alt	28 858	27 854	24 713	22 194	23 437	27 553	32 627

*Sykepengetilfeller som har brukt opp sin sykepengerett gjennom ett sykepengetilfelle=Et sammenhengende sykepengetilfelle på 250 dager. Sykepengetilfeller som har brukt opp sin sykepengerett gjennom flere sykepengetilfeller=Det er mindre en et halvår mellom hvert avsluttet tilfelle

**Forskjellen i antall sykepengetilfeller som har brukt opp sin sykepengerett gjennom ett tilfelle i tabell 4 og de som har brukt opp sin sykepengerett som 1 tilfelle i denne tabellen skyldes at en i tabell 4 benytter årsregistre. Derved fanges ikke etterslepet i sykepengerutinen i det aktuelle år. Tabell 4 er dannet utifra registeråret (midten av januar), mens data i denne tabellen er dannet på et senere tidspunkt og en får derved med alle etteranmeldte, som blant annet skyldes refusjon fra arbeidsgivere. I tabell 11 er alle avsluttede personer med avslutningsdato i 1997 også de som ble registert inn i 1998

Det måles en tiltakende økning i antall sykepengetilfeller som bruker opp sin sykepengerett gjennom ett eller flere tilfeller fra 1994 til 1997. Utviklingen får konsekvenser for rehabiliteringspenger og uførepensjon.

Det blir foretatt en mer omfattende analyse av tilfeller som bruker opp sin sykepengerett gjennom ett eller flere tilfeller i sykepengekapitlet i årets basisrapport.

Tabell 12.

Sykepengetilfeller* etter kjønn som har brukt opp sin sykepengerett gjennom ett eller flere sykepengetilfeller i perioden 1991-1997. Arbeidstakere i arbeid

Opp brukt rett	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Menn	9 277	8 844	7 720	6 686	6 494	7 517	8 714
1 tilfelle							
2 tilfelle	3 740	3 659	3 139	2 745	2 961	3 443	3 858
3 eller flere tilfelle	667	625	544	528	663	788	1 242
Sum	13 684	13 128	11 403	9 959	10 118	11 748	13 814
Kvinner	9 874	9 474	8 576	7 801	8 105	9 620	11 231
1 tilfelle							
2 tilfelle	4 554	4 499	4 086	3 746	4 265	4 939	5 661
3 eller flere tilfelle	746	753	648	688	949	1 246	1 921
Sum	15 174	14 726	13 310	12 235	13 319	15 805	18 813

*Sykepengetilfeller som har bruk opp sin sykepengerett gjennom ett sykepengetilfelle=Et sammenhengende sykepengetilfelle på 250 dager. Sykepengetilfeller som har brukt opp sin sykepengerett gjennom flere sykepengetilfeller=Det er mindre enn et halvt år mellom hvert avsluttet tilfelle

Det er kvinner som legger beslag på flest antall tilfeller og økningen er også sterkest for kvinner. Differansen mellom menn og kvinner øker således.

Frem til 1997 skjer det en forrykking fra det å bruke opp sin

sykepengerett gjennom ett tilfelle til å bruke opp sin sykepengerett gjennom flere tilfeller. I 1997 endrer tendensen seg, fordi økningen er såvidt stor for de som bruker opp sin sykepengerett gjennom ett tilfelle.

Kvinner utvikling med et svært høyt antall sykepengetilfeller som bruker opp sin sykepengerett gjennom ett eller flere sykepengetilfeller, gjenspeiler den kvinnelige andels økning av tilfeller i sykepengeregisteret.

Det får konsekvenser for rehabiliteringspengeområdet og uføreområdet med et stigende antall kvinner inn til disse stønadsområdene.

Økningen er såvidt stor at det vi nå er i ferd med å se er en tiltakende dreneringseffekt fra sykepengekapitlet over til uførepensjon og rehabiliteringspengeområdet. Sykefraværet fra 12 til 26 uker viser en spesielt sterk økning (tabell 3), det samme gjør antall gjengangere. En avtakende økning i antall påbegynte sykepengetilfeller i kombinasjon med stor drenering til andre stønadsområder vil gi en reduksjon i sykefraværet, men med økt andel til rehabiliteringspenger og uførepensjon.

4.3 Gjengangere og tilbakevandreres betydning for økningen i sykefraværet

Tabell 13.

Erstattede sykepengedager i alt og brukt av gjengangere og tilbakevandrere fordelt etter fylker. Arbeidstakere i arbeid 1996-1997

Fylke	Erstattede sykepengedager 1996	Erstattede sykepengedager 1997	Total endring	% vis andel av total endring som skyldes gjengangere eller tilbakevandrere	Endring gjengangere 1996-1997	Endring tilbakevandrere 1996 - 1997	
						Rehabiliteringspenger/yrkesrettet attføring	Gradert uførepensjon
Østfold	1 085315	1 223942	138 627	84,0	90 614	20 358	5 447
Akershus	1 752245	2 046818	294 573	51,2	128 943	17 667	4 179
Oslo	1 834500	1 149699	315 199	45,7	117 337	23 989	2 595
Hedmark	808907	917356	108 449	58,7	59 096	5 476	-885
Oppland	825026	942303	117 277	36,1	36 493	7 404	-1 549
Buskerud	957985	1 118923	160 938	72,6	83 995	22 030	10 835
Vestfold	841478	977261	135 783	72,9	89 681	3 542	5 702
Telemark	704498	819103	114 605	80,8	81 277	9 934	1 371
Aust-Agder	444384	512754	68 370	66,1	30 463	11 645	3 075
Vest-Agder	651398	767814	116 416	50,5	48 458	9 399	894
Rogaland	1 097251	1 252729	155 478	53,3	75 772	7 100	-2
Hordaland	1 538530	1 806467	267 937	52,2	126 094	12 488	1 249
Sogn og fjordane	371519	433954	62 435	67,9	34 344	7 985	74
Møre og Romsdal	945956	1 063578	117 622	54,3	57 643	4 088	2 089
Sør-Trøndelag	1 081293	1 214628	133 335	77,7	82 906	18 296	2 393
Nord-Trøndelag	477535	561906	84 371	60,9	36 051	11 756	3 568
Nordland	1 022642	1 176438	153 796	72,5	89 205	25 309	-2 938
Troms	661145	730986	69 841	84,9	47 139	10 365	1 769
Finnmark	313747	364824	51 077	42,5	21 547	798	-623
I alt	17 415354	20 081483	2 666129	60,2	1 337 058	229 629	39 243

Vi finner økning i erstattede sykepengedager brukt av gjengangere fra 1996 til 1997. Økningen i antall gjengangere forklarer ca

50,1% av økningen i erstattede sykepengedager i denne perioden.

Ca 8,6% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997 skyldes økt bruk av erstattede sykepengedager av personer med avsluttede rehabiliterings/attføringspenger.

Personer på gradert uførepensjon står for ca 1,5% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997.

Tilsammen forklares ca 60,2% av økningen i erstattede dager med gjengangere, overgang fra rehabiliterings/attføringspenger og personer på gradert uførepensjon i perioden 1996-1997.

I RTV-rapport 7/97, rapport om sykepengeutviklingen i 1996, forklarte gjengangere 43% av økningen i erstattede sykepengedager, avsluttede rehabiliterings/attføringspenger som mottar nye sykepenger forklarte 17%, mens personer på gradert uførepensjon som mottar nye sykepenger forklarte 6% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1995 til 1996.

Det måles store variasjoner mellom fylkene i veksten i antall sykepengedager som skyldes gjengangere eller tilbakevandrere, fra ca 36% i Oppland til ca 84% i Østfold.

De store variasjonene mellom fylkene kan ha flere årsaker som går utenfor denne rapportens rammer. For bedre å forstå bølge og dreneringseffektene i det enkelte fylke bør man anlegge en historisk tilnærming som fanger opp endringene i og mellom de ulike stønadskapitlene i det enkelte fylke over tid.

Når det gjelder utviklingen fremover vil enkelte fylker kunne oppleve nedgang i sykepengeutgifter, målt som erstattede sykepengedager, på grunn av drenering over til uførepensjon og rehabiliteringspenger, før nedgang i sykepengeutgiftene registeres på nasjonalt nivå. Det kan derfor være interessant for både nasjonalt og regionalt nivå å følge utviklingen fremstilt i denne tabellen videre.

Trenden fra 1995-1996 er brutt når det gjelder tilbakevandrere, selv om nivået fortsatt befinner seg over 1994. Vi ser at tilbakevandrere, både avsluttede rehabiliterings/attføringspenger og personer på gradert uførepensjon, forklarer mindre av økningen i erstattede sykepengedager i perioden 1996-1997, enn i perioden 1995-1996. Det ser ut som om veksten i tilbakevandrerggruppen er i ferd med å kulminere. Det motsatte er imidlertid tilfelle når det gjelder gjengangere. De forklarer mer av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997, enn fra 1995 til 1996.

AKU-tall 1 halvår 1998 viser i den forbindelse en økning på 2,6%, noe sterkere enn forutsatt i budsjettet så langt. Under disse forutsetninger vil antallet gjengangere fortsatt forbli høyt, og vi kan få et fortsatt høyt sykefravær for denne gruppen sykmeldte.

Det henvises i den forbindelse til neste innfallsvinkel i denne rapporten, sysselsetting og sykefravær samt RTV-rapport nr 5/98 som dokumenterer sammenheng mellom sysselsettingsutviklingen og

gjengangerutviklingen.

Hvorfor viser tilbakevandrere og gjengangere ulikt trendmønster, ved at tilbakevandrerne synes å være i ferd med å kulimerere, mens gjengangerne fortsatt viser sterk økning?

Det kan være flere årsaker til dette. Tilbakevandrergruppen påvirkes tilsynelatende ikke så direkte av den sterke sysselsettingsøkningen i perioden som gjengangere, eller det har skjedd endringer i innenfor rehabiliteringspengeområdet i den aktuelle målperioden? I neste tabell prøver vi å se nærmere på siste del av spørsmålet.

Tabell 14. Antall løpende rehabiliteringspengetilfeller med varighet innenfor og utover 1 år 1995-1996-1997

Periode	I alt	0-1 år	Utover 1 år
1995	18 837	12 456	6 381
1996	20 744	13 737	7 007
1997	23 420	15 539	7 881
Periode	Menn	0-1 år	Utover 1 år
1995	7 920	5 400	2 520
1996	8 509	5 840	2 669
1997	9 219	6 344	2 875
Periode	Kvinner	0-1 år	Utover 1 år
1995	10 917	7 056	3 861
1996	12 235	7 897	4 338
1997	14 201	9 195	5 006

Antall løpende rehabiliteringspenger øker fra 1995 til 1997. Dette gjelder både tilfeller med varighet innenfor og utover 1 år.

Endringene i rehabiliteringspengeområdet gjenspeiler endringene innenfor sykepengeområdet ved at kvinneandelen øker innenfor begge stønadsområdene i måleperioden.

Kvinner har i følge tabellen en sterkere tendens enn menn til å motta rehabiliteringspengetilfeller utover 1 år.

At antall løpende rehabiliteringspengetilfeller øker både innenfor og utover 1 år vil kunne skape en forsinkelse vis a vis tilbakevandrergruppen og være en medvirkende forklaring til hvorfor tilbakevandrerne forklarer en mindre del av økningen i erstattede sykepengedager i 1996-1997, enn i perioden 1995-1996.

I denne analysen har en ikke har sett på endringer vis a vis uføreområdet, som hvorvidt en økende andel på

rehabiliteringspengeområdet går til uførepensjon eller arbeid. Det kan også få konsekvenser for tilbakevandrergruppen.

4.4 Oppsummering gjengangere og tilbakevandrere

Vi registrerer et økende antall gjengangere fra ca 50 000 til ca 83 000 i perioden 1993 til 1997.

Det er en økende andel av de totale sykepengemottakerne som blir gjengangere i denne perioden. Utviklingen gjelder nær sagt alle aldersgrupper og begge kjønn.

Økt antall gjengangere forklarer tilsammen ca 50,1% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997.

Personer som har avsluttet rehabiliteringspenger/yrkesrettet attføring, uten å ha fått uførepensjon, og som går tilbake til "nye" sykepenger forklarer ca 8,6% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997.

Rehabiliteringspenger/yrkesrettet attføring er i denne sammenheng et redskap for å forstå utviklingen på sykepengeområdet. Vi regner med fortsatt høyt sykepengebruk for denne gruppen stønadsmottakere og for gjengangere så lenge arbeidsmarkedet gir gruppene mulighet i form av høy sysselsetting.

Personer som har avsluttet rehabiliteringspenger og som går tilbake til nye sykepenger forklarer ca 7,9% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997. Personer som har avsluttet yrkesrettet attføring og som går tilbake til nye sykepenger forklarer ca 0,7% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997.

Personer på gradert uførepensjon som mottar sykepenger forklarer ca 1,5% av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997. Mange personer som tilstår gradert uførepensjon har også et arbeidsforhold. Høy sysselsetting skaper et grunnlag for økt sysselsetting av personer med slik helsesvikt. Det fører igjen til økt sykepengebruk. Med andre ord kommer det overordnede målet om redusert sykefravær i konflikt med det overordnede målet om full sysselsetting. Det må likevel rent intuitivt antas å være et gode at man kan fortsette i et arbeidsforhold i noen tid før helsesvikten blir for omfattende.

Tilsammen forklares ca 60,2% av økningen i erstattede sykepengedager med gjengangere, overgang fra rehabiliterings/attføringspenger og med personer på gradert uførepensjon i perioden fra 1996 til 1997.

Trenden fra 1995-1996 er brutt når det gjelder tilbakevandrere, selv om nivået fortsatt befinner seg over 1994. Vi ser at tilbakevandrere, både avsluttede rehabiliterings/attføringspenger og personer på gradert uførepensjon, forklarer mindre av økningen i erstattede sykepengedager i perioden 1996-1997, enn i perioden

1995-1996. Det ser ut som om veksten i tilbakevandrergruppen er i ferd med å kuliminere. Det motsatte er imidlertid tilfelle når det gjelder gjengangere. De forklarer mer av økningen i erstattede sykepengedager fra 1996 til 1997, enn fra 1995 til 1996.

Hvorfor viser tilbakevandrerne og gjengangere ulikt trendmønster, ved at tilbakevandrerne er i ferd med å kulimerere, mens gjengangerne fortsatt viser sterk økning?

Tilbakevandrergruppen påvirkes tilsynelatende ikke så direkte av den sterke sysselsettingsøkningen i perioden som gjengangere. En analyse av endringer på rehabiliteringspengeområdet synes å dokumentere at det skjer en forsinkelse vis a vis tilbakevandrergruppen ved at et større antall personer befinner seg på rehabiliteringspenger. Det får konsekvenser for tilbakevandrergruppen.

AKU-tall 1 halvår 1998 viser i den forbindelse en økning på 2,6%, noe sterkere enn forutsatt i budsjettet så langt. Under disse forutsetninger vil antallet gjengangere fortsatt forbli høyt, og vi kan få et fortsatt høyt sykefravær for denne gruppen sykmeldte.

Det henvises i den forbindelse til neste innfallsvinkel i denne rapporten, sysselsetting og sykefravær samt RTV-rapport nr 5/98 som dokumenterer sammenheng mellom sysselsettingsutviklingen og gjengangerutviklingen.

Det måles store variasjoner mellom fylkene i veksten i antall sykepengedager som skyldes gjengangere eller tilbakevandrere, fra ca 36% i Oppland til ca 84% i Østfold. For bedre å forstå bølge og dreneringseffektene i det enkelte fylke bør man anlegge en historisk tilnærming som fanger opp endringene i og mellom de ulike stønadskapitlene i det enkelte fylke over tid.

Når det gjelder gjengangerandelen fordelt etter kjønn adskiller den seg lite fra gjennomsnittet for alle sykmeldte fordelt etter kjønn og alder.

Varigheten for 1 gjengangertilfelle er betydelig høyere enn for gjennomsnittlig varighet for alle sykepengetilfeller for begge kjønn. Det måles en redusert varighet for 1 gjengangertilfelle for begge kjønn fra 1996 til 1997. Det antas å ha sammenheng med dreneringseffekter til andre stønadsområder i helseaksen. Tendensen til at varigheten synker i sammenheng med antall gjengangertilfelle er lik for begge kjønn.

Det registreres en sterk økning i antall sykepengetilfeller som bruker opp sin sykepenge rett gjennom ett eller flere tilfeller for begge kjønn i perioden 1994 til 1997. Kvinners utvikling med svært mange sykepengetilfeller som bruker opp sin sykepenge rett gjennom ett eller flere tilfeller gjenspeiler den kvinnelige andels økning av tilfeller i sykepengeregisteret. Dette gir økt overgang for kvinner til rehabiliteringspengeområdet og uførepensjonsområdet.

Ved redusert sysselsetting vil antakelig prosessen med at flere går over til uførepensjon øke ytterligere. Idag registreres et

overgangsmønster der en stor gruppe mennesker med varierende grad av alvorlige lidelser gis mulighet til å veksle mellom arbeid og trygd som arbeidslinjen i og for seg forutsetter. Ved redusert sysselsettingsnivå vil sannsynligvis prosessen mot utføre akselere ytterligere med økt uføreandel som konsekvens.

I neste avsnitt vil vi se nærmere på forholdet mellom sysselsetting og sykefravær.

Del 5. SYSSELSETTINGEN OG SYKEFRAVÆRET

5.1 Innledning

I dette avsnittet ser vi nærmere på forholdet mellom sysselsatte og sykmeldte. Vårt utgangspunkt er RTV-rapport nr 5/98 sysselsetting og sykefravær. Denne rapporten følger opp teoriene i forbindelse med sysselsettingens innvirkning på sykefraværet. I dette avsnittet reiser vi følgende problemstilling:

Hvorledes innvirker økt sysselsetting på sykefraværet?

Det er den 3 innfallsvinkelen til å forstå økningen i sykefraværet. Studeres sykefraværet over tid kan vi se at det faller med synkende sysselsetting og øker med stigende sysselsetting. Men mekanismen, altså hvorledes det faktisk skjer har ikke vært beskrevet tidligere.

I RTV-rapport nr 5/98 dokumenteres en sammenheng mellom pensjonsgivende inntekt og antall sykepengetilfelle pr sysselsatt person, se figur 1 i vedlegg. I alle aldersgrupper og for begge kjønn stiger antall sykepengetilfelle pr sysselsatt person når inntekten øker fra 0,5G (G=grunnbeløpet i folketrygden) opp til 4-5G. For inntekter etter 5G, faller antall sykepengetilfeller pr sysselsatt person.

Den fallende tendens med stigende inntekt etter 5G gjenspeiler sannsynligvis sammenhengen mellom høy utdanning, høy inntekt og et lite antall sykepengetilfeller, samtidig som arbeidets art skifter karakter.

Det faktum at antall sykepengetilfeller øker fra inntekter på 0,5G til inntekter på 4-5G belyser sannsynligvis at arbeidsdeltakelsen øker og derved antall sykmeldinger. Personer med svært lav inntekt har sannsynligvis bare midlertidig tilknytning til arbeidsmarkedet eller svært begrenset arbeidsforhold. Det vil igjen ha en klar innvirkning på om sykdom resulterer i fravær fra arbeid.

Et sentralt funn i rapport 5/98 var å differensiere hva som ligger i begrepet sysselsettingsvekst. Veksten i antall sysselsatte totalt og endring i arbeidsomfang (målt gjennom pensjonsgivende inntekt) for de som allerede er sysselsatt vil begge bidra til å øke det totale antall sykmeldinger. Sagt med andre ord må man ikke bare telle sysselsatte hoder, men også hvorvidt arbeidsomfanget (målt gjennom pensjonsgivende inntekt) til det faktiske antall hoder endrer seg over tid.

Analysene dokumenterte en sammenheng mellom sysselsetting og gjengangerandel. Endring i gjengangerandel økte med stigende sysselsetting i befolkningen. Gjengangerandelen økte videre mer i kommuner med opprinnelig høy total sysselsetting enn i kommuner med lav sysselsetting. I tillegg hadde alder, kjønn og seleksjon ved fraflytting en betydning.

I denne rapporten videreføres analysen i rapport 5/98 som studerte

utviklingen fra 1993 til 1995. Vi innbefatter pensjongivende inntekt for 1996 og ser hvorledes den innvirker på sykefraværslivået. Vi får da en pekepinn på om utviklingen beskrevet i rapport 5/98 frem til 1995 fortsetter i 1996.

5.2 Sysselsettingens innvirkning på sykefraværet

Hvorledes innvirker økt sysselsetting på sykefraværet?

Det foretas en avgrensning og vi velger å se på aldersgruppen 50-54 år, de andre aldersinndelingene følger som vedlegg til rapporten.

Tabell 15.

Antall sykepengetilfelle pr 100 sysselsatt i 1995 og 1996. Aldersgruppen 50-54 år*

Kjønn	Pensjons givende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykepengetilfelle pr 100 sysselsatte 1995	Sykepengetilfelle pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50-1,00 G	2,088	2,253	4,9	6,2
K	1,01-1,50 G	2,024	2,262	10,5	13,0
K	1,51-2,00 G	2,867	3,029	17,1	18,7
K	2,01-2,50 G	5,801	6,047	27,9	29,8
K	2,51-3,00 G	6,718	7,281	26,1	29,9
K	3,01-3,50 G	6,707	7,225	25,2	27,7
K	3,51-4,00 G	6,891	7,581	26,8	29,7
K	4,01-4,50 G	9,139	10,077	31,9	33,9
K	4,51-5,00 G	9,669	10,690	30,2	32,7
K	5,01-5,50 G	9,050	10,045	26,6	28,2
K	5,51-6,00 G	7,363	8,303	24,6	25,4
K	6,01-6,50 G	5,332	6,104	23,6	22,7
K	6,51-7,00 G	3,025	3,512	20,1	21,8
K	Mer enn 7,0 G	5,906	6,789	17,0	18,0
M	0,50-1,00 G	1,012	1,124	1,4	1,9
M	1,01-1,50 G	839	986	4,2	5,7
M	1,51-2,00 G	894	1,002	7,6	10,1
M	2,01-2,50 G	1,182	1,264	12,9	14,0
M	2,51-3,00 G	1,315	1,488	12,5	16,1
M	3,01-3,50 G	1,615	1,669	12,5	16,9
M	3,51-4,00 G	1,838	2,012	15,5	15,0
M	4,01-4,50 G	2,964	3,347	22,6	24,4
M	4,51-5,00 G	6,043	6,687	25,2	28,0
M	5,01-5,50 G	8,223	9,003	22,8	24,1
M	5,51-6,00 G	8,983	9,938	19,2	21,1
M	6,01-6,50 G	9,347	10,199	17,1	18,1
M	6,51-7,00 G	8,310	9,262	14,1	15,1
10,1M	Mer enn 7 G	37,636	42,007	9,5	10,2

*Se vedlegg for andre aldersgrupper

Av tabellen ser vi at økning i antall sysselsatte gir flere sykepengetilfelle pr 100 sysselsatte. Utviklingen fortsetter i 1996. Den omfatter begge kjønn, alle aldersgrupper og inntektsintervall.

5.3 Oppsummering

Det registreres en topp i sykepengetilfellene for 1996 rundt 4,0-4,5 G som deretter viser en fallende kurve. Det er den samme utvikling som er beskrevet i rapport 5/98 for perioden 1993-1995.

Forklaringen på dette er fortsatt økt gjengangerfrekvens, se eget avsnitt i denne rapporten hvor vi ser at gjengangerne viser fortsatt økning i tråd med sysselsettingsøkningen, mens tilbakevandrerne kuliminerer. Fortsatt økt sysselsetting gir økt antall gjengangeretilfeller og derved flere sykepengetilfeller pr 100 sysselsatte.

Utfordringen videre blir da blant annet å dokumentere hvorvidt det generelle sykefraværet og ikke bare gjengangere påvirkes av sammenhengen mellom arbeidsmarkedssituasjonen og sykefravær.

DEL 6. AKTIV SYKMELDING

6.1 Innledning

Det foretas til sist en analyse av sykepenger ved arbeidstrening/bedriftsintern attføring, såkalt aktiv sykmelding.

Aktiv sykmelding er en trygdeordning som gjør det lettere å sette i gang tiltak på arbeidsplassen for en sykmeldt arbeidstaker. Den sykmeldte beholder sykepengene, mens bedriften kun betaler lønn i arbeidsgiverperioden. Ordningen krever samhandling med den sykmeldte, arbeidsgiver, lege og trygdekontor.

Trygdeetaten har som et delmål å øke bruken av aktive virkemidler innenfor området oppfølging av sykmeldte. Aktiv sykmelding er en sentral indikator i dette arbeidet, hvor foreslått mål for 1999 er å øke andelen tilfeller med aktiv sykmelding målt mot sykepengetilfeller over 8 uker.

Trygdeetatens satsing på området, gjør at man forventer at flere personer vil få tilbud og komme over på aktiv sykmelding.

Vi kartlegger først omfanget av ordningen med aktiv sykmelding etter kjønn og alder, for så å se hva som skjer etter at personene avslutter aktiv sykmelding.

6.2 Omfanget av aktiv sykmelding

Tabell 16.

Antall personer som avslutter aktiv sykmelding etter kjønn og alder i perioden 1995-1997

Alder	1995			1996			1997		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
16-29	274	134	140	614	337	277	1156	609	547
30-39	524	254	270	1155	558	597	2310	1051	1259
40-49	653	256	397	1333	484	849	2711	987	1724
50-54	305	110	195	632	229	403	1281	461	820
55-59	190	78	112	368	141	227	864	349	515
60-64	104	51	53	203	87	116	443	165	278
65-66	11	5	6	29	10	19	60	16	44
I alt	2061	888	1173	4334	1846	2488	8825	3638	5187

Det registreres en sterk økning i antall personer som tar i bruk ordningen med aktiv sykmelding fra 1995 til 1997. Økningen finner sted innenfor alle aldersintervall, med særlig sterk økning for aldersgruppene 30-39 og 40-49 år. Økningen av aktiv sykmelding er noe sterkere for kvinner enn menn i måleperioden. Det gjenspeiler forholdet mellom menn og kvinner i sykepengeregisteret og forteller ikke noe om en spesiell satsing mot kvinner som gruppe.

6.3 Hvor går personene som avslutter aktiv sykmelding

Metodiske og datatekniske begrensinger gjør at vi ikke kan følge en person utenfor trygdens registre. Rubrikken uoppgitt i de kommende tabeller kan derved være uttrykk for at personene kategorisert under uoppgitt er i arbeid, men det har vi ingen sikker kunnskap om. Videre er analysen statistisk i den forstand at vi fryser en tilstand på et gitt tidspunkt og fanger ikke opp hvor lenge personene er på de ulike stønadsordningene. Analysens styrke er at det foretas sammenligninger over en forholdsvis lang tidsperiode (3 år) og derved kan interessante utviklingstrekk fanges opp.

Vi kartlegger tilstanden 3 måneder etter avslutningsdato på aktiv sykmelding. Kartleggingen foretas etter alder og kjønn, men av presentasjonsmessige årsaker velges bare to aldersintervall.

Tabell 17.

Hvor gjenfinnes personer som avsluttet aktiv sykmelding i perioden 1995-1997

Tilstander hvor personer gjenfinnes	1995		1996		1997	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Uføre 100%	9	0,4	18	0,4	27	0,3
Uføre 50%	9	0,4	25	0,6	52	0,6
Ventetid uføre 100%	4	0,2	15	0,3	18	0,2
Ventetid uføre 50%	10	0,5	15	0,3	38	0,4
Rehabiliteringspenger	467	22,7	964	22,2	1 601	18,1
Yrkesrettet attføring	122	5,9	176	4,1	212	2,4
Ventetid	150	7,3	277	6,4	343	3,9
Sykepenger	174	8,4	479	11,1	1 526	17,3
Uoppgitt	1 116	54,1	2 365	54,6	5 008	56,7
I alt	2061	100	4 334	100	8 825	100

Antallsmessig registeres en økning innenfor alle de ulike kategoriene fra 1995 til 1997.

Uoppgittkategorien viser en sterk økning fra 1995 til 1997. Det kan ha sammenheng med utviklingen på arbeidsmarkedet ved at stadig flere får mulighet til arbeid. En annen forklaring kan være at vi vil gjenfinne flere i våre stønadsregistre i kommende år. De har ennå ikke kommet tilbake på en ny stønadsordning.

Det er også flere som avsluttet aktiv sykmelding som gjenfinnes på sykepenger i 1997 enn i 1995.

Yrkesrettet attføring, rehabiliteringspenger, ventetid viser en andelsmessig redusjon, mens uførekategoriene er andelsmessig nokså stabile.

Det at stadig flere som har vært på aktiv sykmelding gjenfinnes på sykepenger og at samtidig færre gjenfinnes på rehabiliterings/yrkesrettet attføring, kan skyldes en dreining fra sein mot stadig tidligere oppfølging. Stadig flere synes å ha sykepengerrett igjen.

I de neste to tabeller foretas en sammenligning mellom kjønn.

Tabell 18.

Hvor gjenfinnes menn som avsluttet aktiv sykmelding i perioden 1995-1997

Tilstander hvor personer gjenfinnes	1995		1996		1997	
	Antall	prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Uførepensjon 100%	3	0,3	10	0,5	11	0,3
Uførepensjon 50%	3	0,3	10	0,5	14	0,4
Ventetid uføre 100%	2	0,2	8	0,4	10	0,3
Ventetid uføre 50%	6	0,7	6	0,3	11	0,3
Rehabiliteringspenger	174	19,6	330	17,9	567	15,6
Yrkesrettet attføring	57	6,4	90	4,9	100	2,7
Ventetid	74	8,3	116	6,3	142	3,9
Syk	69	7,8	183	9,9	572	15,7
Uoppgitt	500	56,3	1 093	59,2	2 211	60,8
I alt	888	100	1 846	100	3 638	100

Antallsmessig registeres en økning for menn innenfor alle de ulike kategoriene fra 1995 til 1997.

For menn viser uoppgittkategorien og sykepenger en andelsmessig økning fra 1995 til 1997. Yrkesrettet attføring, rehabiliteringspenger, ventetid viser en andelsmessig redusjon, mens uførekategoriene er andelsmessig nokså stabile.

Tabell 19.

Hvor gjenfinnes kvinner som avsluttet aktiv sykmelding i perioden 1995-1997

Tilstander hvor personer gjenfinnes	1995		1996		1997	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Uførepensjon 100%	6	0,5	8	0,3	16	0,3
Uførepensjon 50%	6	0,5	15	0,6	38	0,7
Ventetid uføre 100%	2	0,2	7	0,3	8	0,2
Ventetid uføre 50%	4	0,3	9	0,4	27	0,5
Rehabiliteringspenger	293	25,0	634	25,5	1 034	19,9
Yrkesrettet attføring	65	5,5	86	3,5	112	2,2
Ventetid	76	6,5	161	6,5	201	3,9
Sykepenger	105	9,0	296	11,9	954	18,4
Uoppgitt	616	52,5	1 272	51,1	2 797	53,9
I alt	1 173	100	2 488	100	5 187	100

Antallsmessig måles en økning også for kvinner innenfor alle de ulike kategoriene fra 1995 til 1997.

For kvinner viser uoppgittkategorien, sykepenger, ventetid uføre 50% og uførepensjon 50% en andelsmessig økning fra 1995 til 1997.

Yrkesrettet attføring, rehabiliteringspenger, ventetid viser en andelsmessig reduksjon. De resterende uførekategoriene viser en andelsmessig stabil utvikling i målperioden.

I de neste tabeller foretas en analyse av kjønn etter aldersinndelingen 40-49, og 50-59 år.

Aldersgruppene er valgt fordi det var en stor økning i antall avsluttede personer på aktiv sykmelding innenfor disse aldersintervallene. Aldersgruppene kan også være interessante i forhold til vekslingen mellom arbeid og trygd. Vi kommenterer hovedtrekkene som fremgår i tabellene.

Tabell 20.

Hvor gjenfinnes menn som avsluttet aktiv sykmelding i perioden 1995-1997 fordelt etter aldersgruppen 40-49 år og 50-59 år

Tilstander hvor personer gjenfinnes 40-49 år	1995		1996		1997	
	Antall	Prosent	Antall	prosent	Antall	Prosent
Uførepensjon 100%	0	0,0	4	0,8	0	0,0
Uførepensjon 50%	1	0,4	1	0,2	3	0,3
Ventetid uføre 100%	1	0,4	1	0,2	2	0,2
Ventetid uføre 50%	0	0,0	1	0,2	3	0,3
Rehabiliterings penger	50	19,5	94	19,4	152	15,4
Yrkesrettet attføring	19	7,4	19	3,9	26	2,6
Ventetid	24	9,4	31	6,4	35	3,5
Sykepenger	22	8,6	38	7,9	160	16,2
Uoppgitt	139	54,3	295	61,0	606	61,4
I alt	256	100	484	100	987	100
Tilstander hvor personer gjenfinnes 50-59 år						
Uførepensjon 100%	0	0,0	2	0,9	0	0,0
Uførepensjon 50%	1	0,9	2	0,9	1	0,2
Ventetid uføre 100%	0	0,0	3	1,3	1	0,2
Ventetid uføre 50%	4	3,6	2	0,9	3	0,7
rehabiliterings penger	24	21,8	55	24,0	97	21,0
Yrkesrettet attføring	5	4,5	9	3,9	6	1,3
ventetid	11	10,0	9	3,9	11	2,4
Sykepenger	4	3,6	19	8,3	52	11,3
Uoppgitt	61	55,5	128	55,9	290	62,9
I alt	110	100	229	100	461	100

Det gjenfinnes færre personer i den eldste aldersgruppen (50-59 år) enn den yngste (40-49 år). Det at tabellens ulike kategorier ikke fanger opp flere kan være et uttrykk for svekket helse i den eldste gruppen.

For begge aldersgruppene finner vi en andelsmessig økning innenfor sykepenger og uoppgittkategorien.

Tabell 21.

Hvor gjenfinnes kvinner som avsluttet aktiv sykmelding i perioden 1995-1997 fordelt etter aldersgruppen 40-49 år og 50-59 år

Tilstander hvor personer gjenfinnes 40-49 år	1995		1996		1997	
	Antall	Prosent	Antall	prosent	Antall	Prosent
Uførepensjon 100%	1	0,3	2	0,2	2	0,1
Uførepensjon 50%	2	0,5	5	0,6	8	0,5
Ventetid uføre 100%	2	0,5	3	0,4	2	0,1
Ventetid uføre 50%	0	0,0	4	0,5	4	0,2
Rehabiliteringspenger	96	24,2	248	29,2	371	21,5
Yrkesrettet attføring	21	5,3	30	3,5	45	2,6
Ventetid	29	7,3	64	7,5	72	4,2
Sykepenger	31	7,8	89	10,5	297	17,2
Uoppgitt	215	54,2	404	47,6	923	53,5
I alt	397	100	849	100	1724	100
Tilstander hvor personer gjenfinnes 55-59 år						
Uførepensjon 100%	2	1,0	2	0,5	3	0,4
Uførepensjon 50%	1	0,5	0	0,0	6	0,7
Ventetid uføre 100%	0	0,0	1	0,2	1	0,1
Ventetid uføre 50%	1	0,5	2	0,5	10	1,2
Rehabiliteringspenger	71	36,4	99	24,6	203	24,8
Yrkesrettet attføring	7	3,6	13	3,2	8	1,0
Ventetid	12	6,2	21	5,2	24	2,9
Sykepenger	17	8,7	52	12,9	143	17,4
Uoppgitt	84	43,1	213	52,9	422	51,5
I alt	195	100	403	100	820	100

For kvinner gjenfinnes også færre personer i den eldste

aldersgruppen (50-59 år) enn den yngste (40-49 år).

For begge aldersgruppene for kvinner finner vi bare en andelsmessig økning innenfor sykepengen.

Sammenligner vi menn og kvinner gjenfinner vi andelsmessig flere kvinner enn menn innenfor rehabiliteringspengeområdet for aldersgruppen 40-49 år. Vi gjenfinner andelsmessig flere kvinner enn menn innenfor sykepenge for aldersgruppen 50-59 år.

6.4 Oppsummering

Vi registrerer sterk økning i antall personer som tar ordningen med aktiv sykmelding i bruk fra 1995 til 1997.

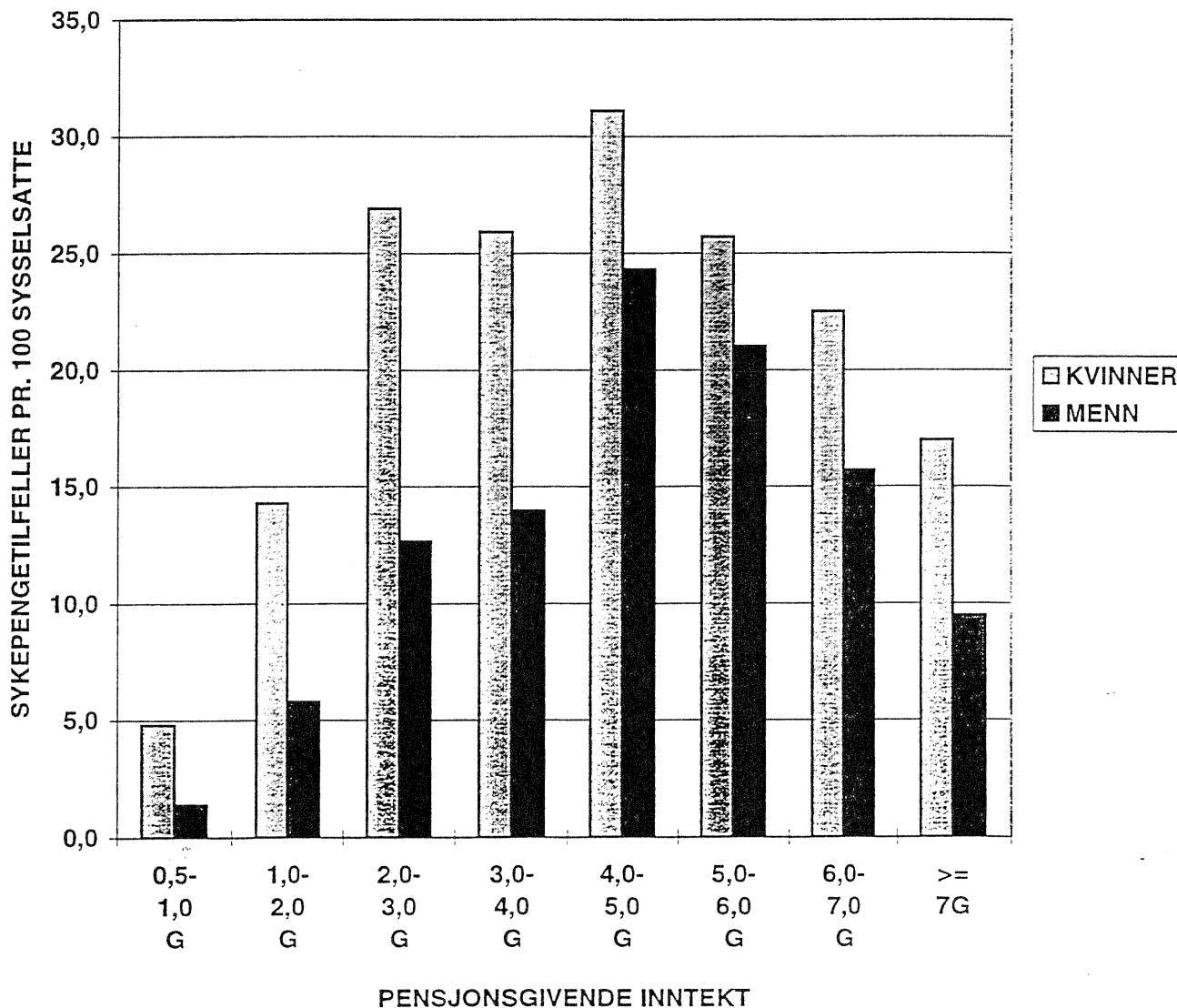
Fordelingen mellom kjønn, viser at flest kvinner tar aktiv sykmelding i bruk, ca 59% i 1997. Dette gjenspeiler forholdet mellom menn og kvinner i sykepengeregisteret og forteller ikke noe om en spesiell satsing mot kvinner som gruppe.

Økningen i bruken av aktiv sykmelding fra 1995 til 1997 er spesielt sterk for aldersgruppene 30-39 år og 40-49 år for begge kjønn.

Uoppgittkategorien øker fra 1995 til 1997. Det kan bety at aktiv sykmelding gir muligheter på arbeidsmarkedet, ved at den sykmeldte etter en periode på aktiv sykmelding blir friskmeldt og går tilbake til sin arbeidsgiver og over på full lønn igjen. Data er her for usikre til å trekke en konklusjon.

Vi gjenfinner andelsmessig flere på nye sykepenge. Utviklingen er lik for begge kjønn. For yrkesrettet attføring, rehabiliteringspenge, ventetid måles en andelsmessig reduksjon, mens uførekategoriene er andelsmessig nokså stabile. Dette kan være et uttrykk for at oppfølgingen starter tidligere.

FIGUR 1. SYKEPENGETILFELLER PR. 100 SYSSELSATTE 50-54 ÅR 1995

Figuren viser at det er et klart økende antall sykepengetilfeller pr. 100 i befolkningen med stigende pensjonsgivende inntekt inntil inntekten når et nivå på 4-5 G. Deretter synker raten med stigende inntekt. Den fallende tendens med stigende inntekt etter 5G gjenspeiler sannsynligvis sammenhengen mellom høy utdanning, høy inntekt og lavt antall sykepengetilfeller, samtidig som arbeidets art skifter karakter.

Det faktum at antall sykmeldingstilfeller pr. sysselsatt mangedobles fra inntekter på 0,5-1G til inntekter på 4-5 G, belyser sannsynligvis at arbeidsdeltagelsen øker og antall sykmeldinger med det. Personer med svært lav inntekt har sannsynligvis bare temporær (tidsbegrenset) tilknytning til arbeidsmarkedet eller et svært begrenset ansettelsesforhold.

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfelle pr. 100 sysselsatt 1995 og 1996

Alder=16-29

Kjønn	Pensjonsgivende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1995	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50 - 1,00 G	45,048	46,019	1.7	2.3
K	1,01 - 1,50 G	28,818	29,738	4.3	4.7
K	1,51 - 2,00 G	23,731	23,818	7.9	8.9
K	2,01 - 2,50 G	22,889	22,746	11.8	13.0
K	2,51 - 3,00 G	21,628	21,341	15.8	17.8
K	3,01 - 3,50 G	21,703	21,347	20.6	23.7
K	3,51 - 4,00 G	23,185	22,766	25.5	28.4
K	4,01 - 4,50 G	22,977	22,433	26.1	29.4
K	4,51 - 5,00 G	19,060	18,965	24.5	27.2
K	5,01 - 5,50 G	13,416	13,878	21.5	22.7
K	5,51 - 6,00 G	8,060	8,215	17.9	19.0
K	6,01 - 6,50 G	4,298	4,510	16.1	16.0
K	6,51 - 7,00 G	2,506	2,565	14.9	15.4
K	MER ENN 7,0 G	3,939	4,188	11.1	11.9
M	0,50 - 1,00 G	39,444	39,726	1.1	1.4
M	1,01 - 1,50 G	26,123	26,366	2.5	2.8
M	1,51 - 2,00 G	20,513	20,099	3.9	4.2
M	2,01 - 2,50 G	18,068	17,447	5.4	5.9
M	2,51 - 3,00 G	16,041	15,509	7.6	8.3
M	3,01 - 3,50 G	15,714	15,307	9.7	11.1
M	3,51 - 4,00 G	17,156	16,826	12.1	13.5
M	4,01 - 4,50 G	21,117	20,725	13.7	15.8
M	4,51 - 5,00 G	24,914	24,912	14.8	15.5
M	5,01 - 5,50 G	24,698	25,220	13.9	14.4
M	5,51 - 6,00 G	20,598	21,211	12.9	14.0
M	6,01 - 6,50 G	14,887	15,649	11.6	12.0
M	6,51 - 7,00 G	10,409	10,638	10.0	10.4
M	MER ENN 7,0 G	20,382	20,998	6.9	7.7

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfelle pr. 100 sysselsatt 1995 og 1996

Alder=30-39

Kjønn	Pensjonsgivende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1995	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50 - 1,00 G	8,875	8,652	3.8	4.2
K	1,01 - 1,50 G	8,868	8,763	7.7	8.8
K	1,51 - 2,00 G	10,821	10,869	12.0	14.6
K	2,01 - 2,50 G	15,827	15,467	17.0	19.2
K	2,51 - 3,00 G	18,580	18,500	19.4	21.8
K	3,01 - 3,50 G	20,013	20,305	21.7	23.8
K	3,51 - 4,00 G	21,438	21,975	24.5	27.9
K	4,01 - 4,50 G	26,008	26,312	29.5	32.1
K	4,51 - 5,00 G	25,133	25,452	26.7	29.7
K	5,01 - 5,50 G	22,464	23,390	25.5	28.2
K	5,51 - 6,00 G	16,730	17,266	22.4	25.7
K	6,01 - 6,50 G	10,486	10,937	20.5	20.8
K	6,51 - 7,00 G	6,395	6,555	17.4	19.1
K	MER ENN 7,0 G	14,276	15,544	15.8	16.5
M	0,50 - 1,00 G	4,246	4,397	2.4	2.6
M	1,01 - 1,50 G	3,941	3,921	4.1	4.4
M	1,51 - 2,00 G	4,260	4,125	6.8	6.5
M	2,01 - 2,50 G	4,668	4,619	9.0	9.6
M	2,51 - 3,00 G	5,292	5,349	11.2	12.3
M	3,01 - 3,50 G	6,136	5,967	14.4	15.6
M	3,51 - 4,00 G	7,652	7,398	15.9	19.3
M	4,01 - 4,50 G	12,025	12,273	21.2	22.3
M	4,51 - 5,00 G	20,519	21,126	20.2	22.8
M	5,01 - 5,50 G	27,596	28,339	17.7	20.1
M	5,51 - 6,00 G	29,782	30,298	15.9	17.1
M	6,01 - 6,50 G	26,218	26,938	13.7	15.1
M	6,51 - 7,00 G	21,465	21,860	11.9	13.4
M	MER ENN 7,0 G	81,629	83,341	7.0	7.5

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfelle pr. 100 sysselsatt 1995 og 1996

Alder=40-49

Kjønn	Pensjonsgivende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1995	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50 - 1,00 G	5,507	5,542	4.3	4.7
K	1,01 - 1,50 G	5,713	5,439	9.5	10.0
K	1,51 - 2,00 G	7,504	7,434	15.5	15.3
K	2,01 - 2,50 G	13,425	12,802	22.1	23.5
K	2,51 - 3,00 G	16,551	15,980	22.0	24.5
K	3,01 - 3,50 G	18,308	18,078	21.9	25.0
K	3,51 - 4,00 G	19,907	19,971	24.2	27.4
K	4,01 - 4,50 G	25,352	25,440	28.2	31.1
K	4,51 - 5,00 G	25,438	25,781	26.0	28.8
K	5,01 - 5,50 G	23,967	24,301	24.5	26.7
K	5,51 - 6,00 G	18,778	19,455	21.5	22.8
K	6,01 - 6,50 G	13,396	13,631	19.3	21.1
K	6,51 - 7,00 G	7,630	7,995	17.4	19.8
K	MER ENN 7,0 G	15,404	16,138	15.4	15.6
M	0,50 - 1,00 G	2,775	2,798	1.8	2.6
M	1,01 - 1,50 G	2,434	2,386	4.5	4.3
M	1,51 - 2,00 G	2,500	2,556	7.2	6.3
M	2,01 - 2,50 G	3,014	3,099	12.0	11.1
M	2,51 - 3,00 G	3,578	3,470	12.3	14.8
M	3,01 - 3,50 G	4,036	3,983	13.9	15.3
M	3,51 - 4,00 G	4,894	4,838	16.4	17.5
M	4,01 - 4,50 G	8,178	7,971	22.1	24.0
M	4,51 - 5,00 G	14,834	15,137	23.6	25.9
M	5,01 - 5,50 G	21,091	21,208	21.7	23.2
M	5,51 - 6,00 G	24,074	24,182	18.3	19.1
M	6,01 - 6,50 G	24,531	24,159	14.7	16.8
M	6,51 - 7,00 G	20,733	21,010	13.0	14.2
M	MER ENN 7,0 G	96,909	96,502	8.3	8.8

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfelle pr. 100 sysselsatt 1995 og 1996

Alder=50-54

Kjønn	Pensjonsgivende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1995	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50 - 1,00 G	2,088	2,253	4.9	6.2
K	1,01 - 1,50 G	2,024	2,262	10.5	13.0
K	1,51 - 2,00 G	2,867	3,029	17.1	18.7
K	2,01 - 2,50 G	5,801	6,047	27.9	29.8
K	2,51 - 3,00 G	6,718	7,281	26.1	29.9
K	3,01 - 3,50 G	6,707	7,225	25.2	27.7
K	3,51 - 4,00 G	6,891	7,581	26.8	29.7
K	4,01 - 4,50 G	9,139	10,077	31.9	33.9
K	4,51 - 5,00 G	9,669	10,690	30.2	32.7
K	5,01 - 5,50 G	9,050	10,045	26.6	28.2
K	5,51 - 6,00 G	7,363	8,303	24.6	25.4
K	6,01 - 6,50 G	5,332	6,104	23.6	22.7
K	6,51 - 7,00 G	3,025	3,512	20.1	21.8
K	MER ENN 7,0 G	5,906	6,789	17.0	18.0
M	0,50 - 1,00 G	1,012	1,124	1.4	1.9
M	1,01 - 1,50 G	839	986	4.2	5.7
M	1,51 - 2,00 G	894	1,002	7.6	10.1
M	2,01 - 2,50 G	1,182	1,264	12.9	14.0
M	2,51 - 3,00 G	1,315	1,488	12.5	16.1
M	3,01 - 3,50 G	1,615	1,669	12.5	16.9
M	3,51 - 4,00 G	1,838	2,012	15.5	15.0
M	4,01 - 4,50 G	2,964	3,347	22.6	24.4
M	4,51 - 5,00 G	6,043	6,687	25.2	28.0
M	5,01 - 5,50 G	8,223	9,003	22.8	24.8
M	5,51 - 6,00 G	8,983	9,938	19.2	21.1
M	6,01 - 6,50 G	9,347	10,199	17.1	18.1
M	6,51 - 7,00 G	8,310	9,262	14.1	15.1
M	MER ENN 7,0 G	37,636	42,007	9.5	10.2

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfelle pr. 100 sysselsatt 1995 og 1996

Alder=55-59

Kjønn	Pensjonsgivende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1995	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50 - 1,00 G	2,046	2,012	5.6	6.0
K	1,01 - 1,50 G	1,873	1,844	13.1	13.5
K	1,51 - 2,00 G	2,596	2,605	19.4	22.1
K	2,01 - 2,50 G	5,447	5,236	29.0	31.9
K	2,51 - 3,00 G	5,624	5,477	30.3	30.7
K	3,01 - 3,50 G	5,011	5,106	28.2	29.6
K	3,51 - 4,00 G	4,761	4,928	26.5	29.8
K	4,01 - 4,50 G	5,822	6,132	33.4	36.4
K	4,51 - 5,00 G	5,979	6,188	32.1	35.5
K	5,01 - 5,50 G	5,224	5,655	30.7	31.1
K	5,51 - 6,00 G	4,160	4,388	26.2	28.2
K	6,01 - 6,50 G	2,876	3,234	24.2	26.3
K	6,51 - 7,00 G	1,510	1,710	22.2	25.3
K	MER ENN 7,0 G	2,788	3,064	18.9	20.5
M	0,50 - 1,00 G	962	984	0.8	2.5
M	1,01 - 1,50 G	734	751	5.0	5.1
M	1,51 - 2,00 G	789	793	9.0	7.8
M	2,01 - 2,50 G	1,008	1,066	16.1	17.4
M	2,51 - 3,00 G	1,231	1,243	14.1	19.7
M	3,01 - 3,50 G	1,336	1,318	15.2	16.5
M	3,51 - 4,00 G	1,540	1,530	14.5	19.1
M	4,01 - 4,50 G	2,452	2,625	25.3	27.8
M	4,51 - 5,00 G	5,237	5,251	29.7	31.6
M	5,01 - 5,50 G	6,624	6,574	27.2	28.2
M	5,51 - 6,00 G	6,536	6,544	22.1	24.3
M	6,01 - 6,50 G	6,126	6,308	20.4	22.2
M	6,51 - 7,00 G	5,261	5,639	17.2	18.9
M	MER ENN 7,0 G	21,965	22,802	12.0	12.7

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfelle pr. 100 sysselsatt 1995 og 1996

Alder=60-64

Kjønn	Pensjonsgivende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1995	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50 - 1,00 G	2,508	2,466	6.7	7.4
K	1,01 - 1,50 G	2,070	2,025	12.7	14.3
K	1,51 - 2,00 G	2,540	2,502	20.4	20.1
K	2,01 - 2,50 G	4,862	4,661	30.8	32.5
K	2,51 - 3,00 G	4,400	4,392	27.9	31.8
K	3,01 - 3,50 G	3,647	3,808	29.3	30.7
K	3,51 - 4,00 G	3,186	3,261	29.4	31.4
K	4,01 - 4,50 G	3,629	3,703	34.6	38.6
K	4,51 - 5,00 G	3,559	3,640	32.8	35.5
K	5,01 - 5,50 G	2,979	3,129	30.5	31.3
K	5,51 - 6,00 G	2,270	2,307	28.4	28.9
K	6,01 - 6,50 G	1,527	1,619	29.4	31.2
K	6,51 - 7,00 G	762	809	22.3	27.4
K	MER ENN 7,0 G	1,220	1,325	18.2	20.2
M	0,50 - 1,00 G	1,507	1,485	1.2	1.5
M	1,01 - 1,50 G	1,032	1,038	4.6	3.6
M	1,51 - 2,00 G	962	997	6.9	6.5
M	2,01 - 2,50 G	1,258	1,308	13.4	17.1
M	2,51 - 3,00 G	1,504	1,493	13.3	15.7
M	3,01 - 3,50 G	1,762	1,642	13.1	13.5
M	3,51 - 4,00 G	2,155	2,037	11.4	14.1
M	4,01 - 4,50 G	2,566	2,482	21.9	24.1
M	4,51 - 5,00 G	4,332	4,303	29.8	35.5
M	5,01 - 5,50 G	4,683	4,709	30.0	30.9
M	5,51 - 6,00 G	4,148	4,241	24.6	27.1
M	6,01 - 6,50 G	3,679	3,740	24.5	25.7
M	6,51 - 7,00 G	3,050	3,047	19.3	23.7
M	MER ENN 7,0 G	11,814	12,273	14.1	14.5

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfelle pr. 100 sysselsatt 1995 og 1996

Alder=65-66

Kjønn	Pensjonsgivende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1995	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50 - 1,00 G	1,416	1,484	4.7	5.0
K	1,01 - 1,50 G	963	935	12.5	10.8
K	1,51 - 2,00 G	1,078	1,039	10.9	14.4
K	2,01 - 2,50 G	1,246	1,234	25.1	25.3
K	2,51 - 3,00 G	1,077	1,065	23.4	28.5
K	3,01 - 3,50 G	859	856	24.0	23.1
K	3,51 - 4,00 G	693	722	25.4	22.6
K	4,01 - 4,50 G	755	737	28.6	35.1
K	4,51 - 5,00 G	708	700	34.5	35.6
K	5,01 - 5,50 G	507	531	33.3	25.6
K	5,51 - 6,00 G	391	383	29.2	31.1
K	6,01 - 6,50 G	273	253	27.4	30.9
K	6,51 - 7,00 G	131	146	17.5	23.9
K	MER ENN 7,0 G	255	252	15.3	19.9
M	0,50 - 1,00 G	1,282	1,314	0.8	0.6
M	1,01 - 1,50 G	657	725	2.4	2.3
M	1,51 - 2,00 G	557	576	5.4	5.0
M	2,01 - 2,50 G	581	600	8.3	9.3
M	2,51 - 3,00 G	632	662	9.8	9.7
M	3,01 - 3,50 G	931	854	6.3	7.7
M	3,51 - 4,00 G	1,177	1,229	5.5	6.2
M	4,01 - 4,50 G	1,122	892	11.7	15.4
M	4,51 - 5,00 G	932	889	25.8	29.6
M	5,01 - 5,50 G	841	779	25.2	29.8
M	5,51 - 6,00 G	780	741	21.4	25.6
M	6,01 - 6,50 G	635	592	22.7	27.2
M	6,51 - 7,00 G	520	491	20.6	20.4
M	MER ENN 7,0 G	2,304	2,252	13.1	16.0

Vedlegg 1 Antall sykepengetilfelle pr. 100 sysselsatt 1995 og 1996

Alder=66 og mer

Kjønn	Pensjonsgivende inntekt	Antall sysselsatte 1995	Antall sysselsatte 1996	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1995	Sykeptlf. pr 100 sysselsatte 1996
K	0,50 - 1,00 G	2,299	2,266	1.4	1.2
K	1,01 - 1,50 G	1,137	1,075	3.3	4.7
K	1,51 - 2,00 G	671	621	9.1	8.4
K	2,01 - 2,50 G	538	532	12.3	10.9
K	2,51 - 3,00 G	422	432	13.7	14.1
K	3,01 - 3,50 G	327	289	11.6	13.1
K	3,51 - 4,00 G	264	232	14.0	15.1
K	4,01 - 4,50 G	240	211	15.8	22.3
K	4,51 - 5,00 G	246	254	22.0	24.4
K	5,01 - 5,50 G	159	187	17.6	22.5
K	5,51 - 6,00 G	121	130	14.9	22.3
K	6,01 - 6,50 G	78	87	26.9	24.1
K	6,51 - 7,00 G	55	62	16.4	9.7
K	MER ENN 7,0 G	104	101	14.4	11.9
M	0,50 - 1,00 G	2,893	2,788	0.4	0.2
M	1,01 - 1,50 G	1,307	1,349	0.8	0.9
M	1,51 - 2,00 G	741	711	3.0	2.7
M	2,01 - 2,50 G	573	593	5.2	4.0
M	2,51 - 3,00 G	577	539	4.3	5.2
M	3,01 - 3,50 G	518	510	4.1	7.5
M	3,51 - 4,00 G	463	406	7.3	4.2
M	4,01 - 4,50 G	340	379	8.8	10.3
M	4,51 - 5,00 G	336	331	14.9	18.4
M	5,01 - 5,50 G	315	255	16.8	16.9
M	5,51 - 6,00 G	262	259	11.8	9.3
M	6,01 - 6,50 G	213	194	14.1	13.9
M	6,51 - 7,00 G	180	175	8.9	10.3
M	MER ENN 7,0 G	1,080	1,044	8.8	7.8